

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Nr 7 (185)

August 2009

Hind 3 krooni

Volikogu istungile Vao päevakeskusesse oli kuulama ja küsimusi esitama tulnud nii Aavere hooldekodu töötajaid, Vao küla elanikke kui ka hooldekodu patsiente. Fotod: M. Metsman

ASi Hoolekandeteenused juhatause liige Maarja Mändmaa (seisab) rääkimas Aavere hooldekodu tulevikust. Lääne-Virumaa ASi Hoolekandeteenused Põhja-Eesti piirkonna juht Liina Lanno, Sirlis Sõmer-Kull ja Karmen Golovin.

Aavere hooldekodu üleviimine Tapale on küsimus, milles põrkuvad riigi tahtmine ja omavalitsuse soovid

11. augustil pidas Väike-Maarja vallavolikogu oma istungit Vaos, Aavere hooldekodu päevakeskuse ruumes. Koosolekul põrkusid riigi tahtmine ja omavalitsuse soovid, kuna vallavolikogu, Aavere hooldekodu töötajad ja Vao elanikud pole nõus riigi kavaga sulgeda paari aasta pärast Vao külas asuv hooldekodu. Volikogu istung avas dialoogi.

Vallavolikoguga olid kohtuma tulnud Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna juhatajat Sirlis Sõmer-Kull, ASi Hoolekandeteenused juhatause liige Maarja Mändmaa ja AS Hoolekandeteenused Põhja-Eesti piirkonna juht Liina Lanno.

Aavere Hooldekodu juhataja Karmen Golovin tutvustas kohaletulnutele hooldeasutuse tingimusi. Aavere Hooldekodu on erihoolekandeaasutus ja pakub teenust vaimupuudega ja psüühiliste erivajadusega inimestele, kellele on võimaldatud ööpäevaringne teenus ja toetatud elamise teenus, millega kaasnevad igapäevaelu toetud ja töötamise toetamine. Hooldekodu 99 kliendi, kellest 68 on ööpäevaringisel hooldusel ja 31 toetatud elamise teenusel, eest hoolitseb 37liikmeline töötajaskond, kes kõik on Väike-

Maarja valla elanikud ja nendest kolmandik Vao külast. Personali hulgas on ööpäevaringse hoolduse tegevusjuhendajaid 14, toetatud elamises 12, kaks psühhiaatriode, viis köögipersonali ja muu personal neli inimest (hooldusmeister, juhiabi, puhastus-teenindaja ja hooldekodu juht). Päevakeskuses pakutakse erinevaid tegevusi vastavalt inimese võimekusele, vajadustele, huvidele ja soovidele.

Riik püüab pakkuda paremat abi Sotsiaalministeeriumi hoolekandeaasakonna juhataja Sirlis Sõmer-Kull selgitas, et riik püüab pakkuda paremat teenust, paremat abi. „Täna on etapp kus elamustingimused peaks paremaks muutuma ja mitte lihtsalt remontima hooldekoduseid, vaid sulgeda kõik riiklikud hooldekodud ja ehitama nende asemele peremajad. See juhtub aastaks 2021. Miks me nii teeme? Et inimesed saaksid võimalikult kodusarnaseks elada.

Ümberorganiseerimine jaguneb kolme etappi. Esimeses etapis on ka Aavere hooldekodu – need on hooldekodud, kus on kõige vähem kodusarnane elamine. See otsus on tehtud riigi poolt ja seda nüüd nagu ümber lükata ja klientidele, kes siin elavad, öelda, et ei, et teie ei saa veel liikuda teisesse

kodusarnastesse majadesse elama, oleks päris ebaõiglane ja meie (riigi – toim) poolt ei taha seda otsust enam teha. Me siiski näeme, et see võimalus klientidele antakse. Ma arvan, et see on ka midagi, mida te ei vaidlusta. Esimest etappi toetab Euroopa Liit, ehitusprotsess on 2-3 aastat pikk.

Teine põhimõte, et inimesed peaksid saama teenust oma kodu lähedalt, oma vallast on palju nõuda, aga kodumaakonnast. 2004. aasta väljavõttes oli 25 inimest, kes on päris Lääne-Virust, ülejäänud hoolealused on toodud üle Eesti,” rääkis Sõmer-Kull.

Vallavolikogu istungil avaldasid volikogu liikmed ja kohalikud elanikud oma seisukohti ja osutasid riigi otsuse kitsaskohtadele.

Nõrdimus arvestamatuses Vallavanem Olev Liblikmann on nõrdinud, et Aavere hooldekodu üleviimise plaanist Tapale ei teavitatud kevadel isegi omavalitsust, kelle territooriumil hooldekodu asub.

Järelepärimised Aavere hooldekodu küsimuses on saadetud sotsiaalministeeriumisse, riigikogu sotsiaalkomisjoni, samuti Marko Pomerantsile. Riigikogu sotsiaalkomisjoni poolne vastus oli, et nemad ei sekku vabariigi valitsuse otsustesse, Marko Pomerantsilt vastust ei tulnudki.

18 küsimust said vastuse Istungi lõppedes lepitati kokku, et ASi Hoolekandeteenused esitatakse kirjalikult küsimused, millele oodatakse kiireid vastuseid. 13. augustil saadetud 18 küsimusele vastas kinnisvarajuht Kert Kaljula juba 18. augustil.

Küsimusele, miks ei kaalutud olemasolevate asutuste asukoha omavalitsustega edasisi arenguvõimalusi või mis põhjusel jäeti asukoha omavalitsusest võimalusest kaasa rääkida ilma, vastab Kert Kaljula: „Olime võtnud selgelt suuna liikuda suurematele asumitele lähemale ning seetõttu ei pidanud me vajalikuks alustada kõnelusi Väike-Maarja vallaga.”

* Vabariigi Valitsus kinnitas tänavu 5. märtsil riiklike hoolekandeaasutuste reorganiseerimise investeringute kava, mille kohaselt ehitatakse juba olemasolevate asutuste asemele uued peremajad lastele ning psüühiliste erivajadusega inimestele. * Meetme toetuse eelarve on 490 miljonit krooni, millest toetus riiklike asenduskodude reorganiseerimiseks on ligi 144 miljonit krooni ja toetus erihoolekodude reorganiseerimiseks on 346 miljonit krooni. * Meetme hindamiskomisjon valis investeringute kava välja riigi 11st asenduskodust viis ja 16st erihoolekodust samuti viis, sh ka Lääne-Virumaal asuvad Udriku ning Aavere hooldekodu. Udriku hooldekodu investeringuprojekti suurus on 62,2 miljonit krooni ja Aavere hooldekodu investeringuprojekt 82,2 miljonit krooni.

* 29. juuni vallavolikogus tutvustas Rein Möldre majanduskomisjoni ettepanekuid: * teavitada Vao elanikke Aavere hooldekodu likvideerimisest; * korraldada Vao külas küsitlus Aavere hooldekodu likvideerimise kohta; * kutsuda kohale massimeedia; * korraldada volikogu istung Aavere hooldekodus, kuhu kutsutakse osalema ka sotsiaalministeeriumi esindajad, et arutada Aavere hooldekoduga seonduvaid probleeme.

Vastus küsimusele, kas läbirääkimiste alustamine peremajadeasukoha valiku osas Väike-Maarja vallas on võimalik kui jõutakse kokkuleppele, leidis vastuse: „Hoolekandeteenuste (AS Hoolekandeteenused - toim) tegevjuhtkond on ettevõtte eesotsas selleks, et teha mõistlikke ja ettevõtte head käekäiku tagavaid otsuseid, s.o seista ettevõtte eesmärkide eest. Täpselt seda silmas pidades oleme võtnud suuna rajada Tapa linna uus hoolekandeküla. Arvestades tekkinud poleemikat oleme siiski jätkuvalt seisukohal, et võetud suund on õige.”

Marju Metsman

Õppeaasta avaaktused valla koolides 1. septembril

9.00 Simuna Kooli klassijuhatajatunnid
10.00 Simuna Kooli aktus kooli staadionil või rahvamajas

9.00 Väike-Maarja Õppekeskuse aktus Väike-Maarja rahvamajas
10.00 Väike-Maarja Gümnaasiumi aktus

10.00 Kiltsi Põhikooli aktus, klassijuhatajatunnid

18.00 Väike-Maarja Muusikakooli kontsertaktus Väike-Maarja rahvamajas
Innovatiivset kooliaastat meile kõigile!

Väike-Maarja Vallavalitsus

KUI MA ÕPIN

Heiki Vilep

Sügisel, kui lähen kooli, hakkab väga targaks. Eurot ümber arvutada oskan Saksa margaks.

Õpin kirjutama laule, muinasjutte pikki, parandama asju, mis on teistel läinud rikki.

Kui ma väga hästi õpin, siis saan riigikokku, sinna, kus need targad onud hääli ei saa kokku.

Väike-Maarja Muusikaselts kutsub vokalistide konkursi toetuseks Eba-verre muusikat nautima

Väike-Maarja Muusikaselts kutsub septembrist novembrini Eba-verre Tervisespordikeskusesse muusikat nautima. Ettevõtmise eesmärk on koguda lisatoetust novembri lõpupäeval Väike-Maarjas aset leidvaks Vabariiklikuks vokalistide konkursiks, mis on pühendatud Väike-Maarjast pärit laulja Vello Jürna 50. sünni-aastapäevale.

Võimalus muusikat kuulata ja kaasa mõtiskleda on iga kuu kolmandal reedel - 18. septembril, 16. oktoobril ja 20. novembril.

18. septembril on teemaks meri. Õhtu seovad tervikuks merelaulud, - vaated ja -mõtted.

Mõtleme ja kuulame koos - kus siis veel kui mitte hiimäe jalamil!

Lääne-Virumaa Aasta Õpetaja tiitel lasteaedade valdkonnas tuli Väike-Maarjasse

25. augustil toimunud konkursi „Lääne-Virumaa Aasta Õpetajad” komisjoni koosolek valis välja Lääne-Virumaa Aasta Õpetajaks 2009 lasteaedade valdkonnas Väike-Maarja Lasteaia õpetaja Kaja Tederi, maakonna Aasta Õpetajaks huvikoolide valdkonnas Rakvere Spordikooli treener-pedagoogi Jaak Vettiku, kes on Väike-Maarja Gümnaasiumi vilistlane.

Koolide valdkonnas valiti Aasta Õpetajaks Kadrina Keskkooli eesti keele õpetaja Liivi Heinla ning maakonna Aasta Õpetajaks haridus-

juhtide valdkonnas Rakvere Algkooli direktor Ene Nool.

Konkursile esitati kooliõpetajate kategoorias teiste hulgas Väike-Maarja Gümnaasiumi matemaatikaõpetaja Heli Reinart ja Kiltsi kooli bioloogia, keemia ja ühiskonnaõpetuse õpetaja Mall Vöhandu.

Konkursi eesmärgiks on esile tõsta, tunnustada ja tutvustada üldsusele Lääne-Virumaa haridustöötajate tegevust.

Vallavalitsuse ehitus- ja planeerimisosakonnal on juht

Alates 6. juulist töötab Väike-Maarja vallavalitsuses ehitus- ja planeerimisosakonna juhatajana Kadri Kops, kelle peamised tööülesanded on vallakodanike nõustamine kõigis ehitusega seotud küsimustes ning valla ehitus- ja planeerimistegevuse korraldamine. Kadri Kops sündis 1966. aastal Tartus ning on peale Tallinnas ja Sakus veedetud aastaid asunud tänaseks elama isatallu Väike-Maarjas. Kadri on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli ehitusteaduskonna ehitusinsenerina 1989. aastal, töötanud ehitusvaldkonna erinevatel ametitel, sh viimased aastad Saku vallavalitsuse arhitektina. Kadri on abielus, peres kasvab kaks last. Vabal ajal tegeleb ta koorilauluga ja osaleb Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi maanaiste osakonna tegemistes.

Juhtkiri

Iseenese otsingul

Suvel on ikka kombeks puhata – laadida end pingevabade emotsioonidega. Olen avastanud, et minu elu ainus puhkus saab reaalsuseks nädalaid merel purjelaevaga seilates. Sõita vee peal, mis sõelub mõtted läbi - sorteerib ja korrastab neid ning annab uue hingamise. Mere peal tunnen end isegi turvalisemalt kui maal. Aga puhkuse lõppedes on aeg naasta reaalsusesse.

Kui varem tundus, et mitmed mured kipuvad enda sisse imema, siis puhkusest naasnuna suudad vaadata neile ülalt alla ja avastada, et need mured, mida arvasid enda omaks olevat, seda hoopiski mitte ei ole. Ent seda teravamalt lõikavad raskel taaskohanemisperiodil emotsioonid, mis on niivõrd kaugel minu enda eetilistest tõekspidamistest.

Üks tuttav inimene külastas mind mu tööpaigal ja rääkisime paindumusest. Arutlesime inimliku mõtme üle ja jõudsime järeldusele, et kui inimlik mõde ära kaob, jääb alles vaid viha ja sapp. Inimlikkus meis enestes loob me ümber headuse ringi. Ja kui oma või võõras selle sisse astub või sellesse ringi satub, laeb see teda positiivsusega.

Nii ei ole ametnik enam ametnik, vaid inimene. Ja mida muud meil lõpuks ongi vaja - olgem inimesed, nii juhid oma alluvate suhtes kui töökaaslasel üksteise suhtes. Nii on lihtsam elada.

Pea kaks nädalat tagasi saatsime viimsele teekonnale ühe hingelise, uskliku ja läbinisti inimliku väikekaarjalase – Magda Tali. Meie vanuste vahele mahtus rohkem kui kuuskümmend aastat. Aga see ei takistanud meid süüvida omavahelistes vestlustes inimelu olemusse, lahata inimeseks olemise küsimust.

Kogult suur inimene on keegi, keda sa juba kaugelt näed. Magda ei olnud kogult suur. Hingelt Suur inimene on keegi, keda sa soovid lähemalt tundma õppida. Ja just selline oli Magda.

1944. aasta võimuvahetuse keerises võime olla talle tänuks, et õhku jäi laskmata meie Väike-Maarja seltsimaja – hingega maja. Kuidas me seda hinge hoiame, sõltub meist enestest – meie tõekspidamisest ja inimlikkusest.

Saabumas on sügis. Sügis toob mõtteselguse ja -erksuse, kuid toob ka hingerahu ja kinnitab, et talvine maad kattev puhas lumevaip tuleb ka sel aastal.

Soovin meile kõigile korrastatud mõtteid ja tahet sõeluda läbi oma mõtted – nii maal kui merel. Otsime endast inimese üles - see pole ju ometi nii raske!

Marju Metsman
vallalehe toimetaja

Vallavolikogus. Vallavalitsuses

16. juuni vallavalitsuses
* Andrus Lällile anti välja Avanduse külas asuva puurkaevu kasutusluba.
* Nõustuti ohtliku vahtrapuu mahavõtmisega Väike-Maarjas Aia 21.
* Nõustuti kahe kuivanud saarepuu mahavõtmisega Väike-Maarja vanal kalmistul.
* Otsustati rakendada alates 1. maist 2009 Loomsete Jäätmete Käitlemise ASile ülereostuse puhastamistasu teist hinnagrupperi ja hinnaindeksit 1,5.
* Määrata ASile Go Bus Rakvere bussiliini nr 39 dotatsioon 2009. aasta maikuu eest summas 8561.20 krooni ja juuniku eest 1279.25 krooni.
* Kinnitati valla 2009. aasta alaeelarvete muudatused tulude ja kulude eelarves.
* Kinnitati Väike-Maarja valla 2008. a konsolideeritud majandusaasta aruanne ja esitati otsuse eelnõu volikogule.

Aruanne kinnitati majandustulemiga 8 miljonit 591 tuhat krooni ja bilansimahuks seisuga 31.12.2008.a. 266 miljonit 862 tuhat krooni. Kinnitati tulude, kulude eelarve täitmise aruanne ja finantseerimistehingud, millest tulude eelarve 108 663 120 krooni, tulude eelarve täitmine 105 378 262 krooni, kulude eelarve 108 663 120 krooni, kulude eelarve täitmine 103 718 583 krooni.

29. juuni vallavolikogus
* Nõustuti 2008.a. Väike-Maarja valla konsolideeritud majandusaasta aruande kinnitamisega.
Aruanne kinnitati majandustulemiga 8 miljonit 591 tuhat krooni ja bilansimahuks seisuga 31.12.2008.a. 266 miljonit 862 tuhat krooni. Kinnitati tulude, kulude eelarve täitmise aruanne ja finantseerimistehingud, millest tulude eelarve 108 663 120 krooni, tulude eelarve täitmine 105 378 262 krooni, kulude eelarve 108 663 120 krooni, kulude eelarve täitmine 103 718 583 krooni.
*Väike-Maarja Vallavolikogu liikmete arvuku otsustati määrata 21.
* Kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks otsustati moodustada üks valimisringkond, mille piirideks on Väike-Maarja valla haldusterritoorium.

*Valla valimiskomisjoni liikmeteks määrati Arvo Vallaots, Virve Vaarik, Liina Tiimus ja Reet Pajula.
*Määrati asendusliikmeteks, kes komisjoni volitustes ajal otsuses toodud järjekorras asuvad nende komisjoni liikmete asemele, kelle volitused on peatunud või lõppenud Heli Vettik ja Diana Seepter.
*Haridus- ja kultuurikomisjoni liikmeteks kinnitati Ain Lembavere ja Alar Krull.
* Otsustati toetada volikogu juhatause poolset ettepanekut ja korraldada järgmine volikogu istung Aavere hooldekodus, kuhu kutsutakse osalema ka sotsiaalministeeriumi esindajad, et arutada Aavere hooldekodu seonduvaid probleeme.

7. juuli vallavalitsuses

* Väljastati Eesti Energia Jaotusvõrk OÜle ehitusluba Äntu mõisa F- 2 pingeparandamine Äntu külas.

* Kiideti heaks Avanduse külas Allika kinnistule puurkaevu rajamise, joogiveetorustiku ja seadmete paigaldamise projekti aruanne.
* Seati sundvaldus Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ kasuks Maretaru-Uuetoa kinnistu elektrivarustuse tagamiseks jāselleks rajatavate tehnorajatiste talumiseks vastavalt sundvalduse seadmise plaanile.
* Otsustati kinkida teraviljakuivati Tilus-Antti 44L OÜle Maarjaõli.
* Alates 1. juunist 2009.a otsustati rakendada Pandivere LT OÜ ülereostuse puhastamistasu teist hinnagrupperi ja hinnaindeksit 1,5.
* Alates 1. juunist 2009.a otsustati rakendada Loomsete Jäätmete Käitlemise ASile ülereostuse puhastamistasu esimest hinnagrupperi ja hinnaindeksit 1,0.
* Väino Haibale väljastati ehitusluba elamu ehitamiseks Simuna alevikus.

21. juuli vallavalitsuses

* Määrata projekteerimistingimused Külli Saareperale ehitusprojekti koostamiseks abihoonete rajamiseks Kiltsi alevikus, Jõe tn 3;
* OÜle Pandivere Vesi väljastati ehitusluba Simuna kooli vee- ja kanalisatsioonitrasside ühendamiseks keskuse puurkaevu ja reoveepuhastiga Simuna alevikus.
* Väike-Maarja Vallavalitsusele väljastati ehitusluba Äntu maastiku-kaitseala matkaraja parendamiseks (Porkuni metskond maatükk nr 51 ja Nõmme küla Porkuni metskond maatükk nr 52).
* Nõustuti OÜle Triigi Farmer keskkonnaprojektsloa andmisega.

4. august vallavalitsuses

* OÜle Pandivere Vesi väljastati kasutusluba Kiltsi alevikus Turu tn, Tööstuse tn ja Vahtra tn veetrassi kasutamiseks.
* Janar Mooritsale väljastati kasutusluba väikeehitise (saun) kasutamiseks.
* Kiira Paju Hambaravi OÜle väljastati kasutusluba hambaravi-kabineti kasutamiseks.
* Maanõunik Diana Seepter andis infot Keskkonnaameti poolt Karja KSH aruande heakskiitmisega. Keskkonnaamet on andnud tingimustega heakskiidu Karja katastriüksuse detailplaneeringu KSH aruandele. KSH aruande heakskiitmisest tingimustes hulgas on nõue Tartu lähedal oleva OÜle SF Pandivere kuuluva toimiva käitise lõhnatundide mõõtmiste läbiviimiseks. Vallavalitsus nõustus Keskkonnaameti nõudega ning peab otstarbekaks nimetatud uuring läbi viia enne Karja katastriüksuse detailplaneeringu esitamist vallavolikogule vastuvõtmiseks. Otsustati edastada OÜle SF Pandivere kiri, et OÜ telliks tegutseva käitise lõhnatundide mõõtmise ning kooskõlastaks uuringu lähteülesanne eelnevalt Väike-Maarja Vallavalitsusega.

Vallavolikogu järgmine koosseis on ziliikmeline

29. juuni otsusega määras vallavolikogu järgmise koosseisu arvu. Pärast 18. oktoobril toimuvaid kohalike omavalitsuse volikogu valimisi hakkab Väike-Maarja valla üle otsuseid langetama 21-liikmeline volikogu. Samuti otsustati kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks moodustada üks valimisringkond, mille piirideks on Väike-Maarja valla haldusterritoorium.

Valimisseadus sätestab, et volikogus peab olema vähemalt seitse liiget. Liikmete arv määratakse rahvastiku- registri andmete põhjal, lähtudes valla- või linnaelanike arvust valimisaasta 1. juuni seisuga järgmiselt: üle 2000 elaniku – vähemalt 13-liikmeline volikogu; üle 5000 elaniku – vähemalt 17-liikmeline volikogu; üle 10 000 elaniku – vähemalt 21-liikmeline volikogu; üle 50 000 elaniku – vähemalt 31-liikmeline volikogu; üle 300 000 elaniku – vähemalt 79-liikmeline volikogu.
Mõtteavaldusi vallavolikogu järgmise koosseisu liikmete arvu küsimuse üle:
Jaak Läänemets: Millega juhatuses (volikogu juhatuses – toim) põhjendati 21liikmelise volikogu säilitamist?
Mall Vöhandu: Põhjendati sellega, et ääremaadelt saab sellisel juhul rohkem liikmeid volikokku.
Jaak Läänemets: Teen ettepaneku, et volikogu järgmise koosseisu liikmete arv oleks 17, sest mida kontsentree-

ritum on volikogu, seda suurem on vastutus tehtud otsuste eest igal volikogu liikmel üksikuna.

Sven Kesler: Toetan Jaak Läänemetsa ettepanekut. Mida suurem on volikogu liikmete arv, seda väiksema valijate arvuga volikogu liikmeks saab. See ei saa kindlasti olla eesmärgiks, sest see viib volikogu liikmete töö kvaliteedi alla. Volikogu liikme kohta tuleb väärtustada.

Siret Kotka: Minule meeldib 21liikmeline volikogu, sest siis on ka endine Avanduse valla piirkond piisavalt volikogus esindatud.

Sven Kesler: Üleminek ühele valimisringkonnale toob kaasa selle, et kõik valla hääleõiguslikud kodanikud saavad valida kõikide kandidaatide poolt. See tähendab, et hakkame kohtlema kõiki selle valla valijaid ja kandidaate võrdseks. Kui jätkaksime kahe valimisringkonnaga, siis oleks Siret Kotka sõnavõtt põhjendatud.

Jüri Aavik avaldas arvamust, et keskustel on ikkagi eelised.

Jaak Läänemets: Olen väikesest külast, minu valimispiirkond on Triigi, aga ometi nende aastate jooksul olen saanud Väike-Maarjast rohkem hääli kui Triigist.

Volikogu juhatause ettepaneku poolt (21liikmeline volikogu) hääletas 10 volikogu liiget.

Jaak Läänemetsa tehtud ettepanekut määrata volikogu järgmise koosseisu liikmete arvuku 17 toetas 5 volikogu liiget.

Valla valimiskomisjoni tööajad

Valla valimiskomisjoni asukohaks on Väike-Maarja vallamaja kantselei (1 korrus) Pikk 7 Väike-Maarja alevik. Väike-Maarja valla valimiskomisjoni tööajad:
* iga tööpäev kuni 13. septembrini 2009. a kella 09.00-12.00 ja 14.00-16.00ni;
* 08.09.2009. a (kandidaatide registreerimise viimasel päeval) on valimiskomisjon avatud alates kella 09.00-12.00 ja 14.00-18.00-ni.

Kandideerimisdokumentide blanketid on Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel: www.vvk.ee/kov09

Soovist esitada avaldusi väljaspool komisjoni tööaega teatada tel 329 5753 (Kati Mets, vallasekretär)

Täpsemat infot 18.oktoobril 2009. a toimuvate kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste kohta saab Vabariigi Valimiskomisjoni kodulehelt, aadressil: www.vvk.ee

Kuidas säilitada ravikindlustuskaitse pärast gümnaasiumi lõpetamist?

Ravikindlustuse omamine on oluline iga inimese jaoks, sest kindlustusandjana tasub inimese ravikulud Haigekassa. Kui inimene on aga ilma ravikindlustuse kaitseta, tasub ta oma ravikulud ise nii siin kui välismaal.

Möödumas on suvi ning oluline on teada, mil viisil säilitada ravikindlustus pärast gümnaasiumi lõpetamist. Kui oled gümnaasiumi lõpetamise ajal noorem kui 19aastane, kehtib ravikindlustus kuni 19aastaseks saamiseni. Olles aga vähemalt 19aastane, lõpeb kindlustuskaitse kolme kuu möödumisel õppeasutuse lõpetamisest. Tagamaks tervishoiuteenuste kättesaadavust, rahastatuna Haigekassa poolt, tuleb õpinguid jätkata, tööle minna või võtta ette muu taoline tegevus hiljemalt kolme kuu jooksul kooli lõpetamisest arvates.

Enim levinud otsus on pärast keskkooli lõpetamist asuda õppima kutse- või ülikooli. Sellisel juhul tagab riik ravikindlustuse kehtivuse kogu õppekava nominaalkestuse aja ning seejärel kolme kuu jooksul pärast kooli lõpetamist. Kui aga kool jääb pooleli või ei lõpetata seda nominaalkestuse perioodil, lõpeb ravikindlustus ühe kuu möödumisel pärast õppekava nominaalkestuse möödumist või siis pärast eksmatrikuleerimist. Ravikindlustuse olemasolu on tagatud võrdselt alustel nii päeva- kui kaugõppe vormis õppides. Kui tudeng kasutab enda õigust võtta akadeemiline puhkus, mis algab nominaalõppeajal, siis ravikindlustus peatub. Kui aga akadeemiline puhkus on tingitud isiku haigusest või vigastusest, siis kindlustuskaitse ei

peatu. Kindlustuskaitse tekkimise andmed esitab Haigekassale Haridus- ja Teadusministeerium.

Välismaale õppima asudes peab meeles pidama, et ravikindlustuse jätkamiseks tuleb isikul endal esitada iga-aastaselt Haigekassale välisriigi õppeasutuses õppimist tõendav dokument. Eesti Haigekassas kindlustatud inimesed, kes viibivad teises liikmesriigis ajutiselt, saavad vajaminevat arstiabi Euroopa ravikindlustuskaardi alusel võrdsel tingimustel selles riigis elavate kindlustatud inimestega. Vajaminevat arstiabi ei ole tasuta – maksta tuleb patsiendi omavastutustasud (visiiditasu, voodipäevatasu jne) asukohamaa hindade järgi.

Pärast keskkooli lõpetamist tehakse valik ka tööle mineku kohta. Sellisel juhul on endisel õppuril õigus ravikindlustusele töödandja kaudu. Kui vajalikud andmed jõuavad Haigekassasse seitsme kalendripäeva jooksul tööle asumisest ning isiku ravikindlustus kooli lõpetamise järgselt veel kehtib, siis jätkub kindlustuskaitse uuel alusel ilma katkemiseta. Kui kindlustuskaitse on katkenud, tekib töötajale kindlustuskaitse 14päevase ooteaja möödumisel. Hea soovitus on kontrollida mõne aja möödudes oma kindlustuskaitse kehtivust, sest esineb juhtumeid, kus töödandjal on ununenud andmete esitamine. Siis on aga otseseks kannatajaks tervishoiuteenust vajav, kuid kindlustamata isik.

Artikkel jätkub lk 3

Väike-Maarja Valla Infolehe väljaandja: Väike-Maarja Vallavalitsus, Pikk 7, 46 202 Väike-Maarja, tel 329 5750, <http://www.v-maarja.ee>
Toimetaja: Marju Metsman, tel 329 5758, 526 3831, marju@v-maarja.ee
Kaastööd, teated saata hiljemalt iga kuu 5. kuupäevaks. Toimetus võib tekste lühendada. **Trükitud:** AS Trükikoda TRÜKIS, Pargi 27F, 41 537 Jõhvi. Ilmub kord kuus. Tiraaž 1200 eksemplari.

Ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonid

Lähtudes Korrupsioonivastase seaduse paragrahvi 15 lõigetest 3, 5 ja Väike-Maarja vallavolikogu 27.02.2002. aasta määrusest nr 3 "Majanduslike huvide deklareerimine" avalikustatakse Väike-Maarja vallavolikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete majanduslike huvide deklaratsioonid Väike-Maarja Valla Infolehes. Avalikustamisele kuuluv deklaratsioon avaldatakse ilma isikukoodi, aadressi ja lähisugulaste ja -hõimlaste andmeteta ning muude tulude (palk ja lisatasud, muud tuluallikad), maksustatava tulu ja dividenditulu suurust näitamata. Vallavolikogu esimehe ja vallavanema majanduslike huvide deklaratsioonid avaldatakse Riigi Teataja Lisas.

1. Ees- ja perekonnanimi. 3. Ametikoht. 4. Asutus (tööandja). 5. Ametipalga aste ja ametipalk. 6. Kinnisvara. 7. Registreeritud autod, vee- ja õhusõidukid: sõiduki liik, mark, väljalaske aasta. 8. Aktsiad, osad ja muud väärtpaberid: emitent, liik, kogus, nimiväärtus, koguväärtus. 9. Pangaarved (pank ja arve liik ja nende arv). 10. Võlad pankadele ja teistele eraõiguslikele isikutele, kui võla suurus ületab eelmise kuu kuu ametipalga või 50 000 krooni, kui ametikohal ametipalka ei maksta: võlausaldaja, võlajääk deklareerimise ajal. 11. Muud varalised kohustused, mille suurus ületab kuu kuu ametipalga või 50 000 krooni aastas, kui ametikohal ametipalka ei maksta (liisingud, käenduslepingud, hüpoteegid jms). 12. Muud regulaarsed tulud.

VALLAVOLIKOGU LIIKMED

AVO PART. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 461031; metsamaa Laekvere vallas nr 171431; korteriomand Väike-Maarja vallas nr 461031; elamumaa Väike-Maarja vallas, korteriomand Väike-Maarja vallas 4606231. 7. Sõiduauto Peugeot 307 (2002). 8. OÜ Joosand, osa suurusega 123 000 krooni; Hansa Pensionifond K3 ja Hansa Pensionifond V-3. 9. Swedbank - 2 arvelduskontot, 2 kogumispensionikontot; SEB pank - arvelduskonto. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. MTÜ Ebavere Tervisespordikeskus juhatuses esimehe tasu, Väike-Maarja Valla RSK juhatuses liikme tasu ja töötasu OÜst Joosand. (29.04.2009).

ILME RIKKEN-GAVRONSKI. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Korteriomand Väike-Maarja vallas. 7. Ei ole. 8. Ei ole. 9. Swedbank - arveldusarve, SEB pank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Töötasu UÜst Ebavere Suurtalu, pension. (29.04.2009)

INDREK KESKÜLA. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas, nr 3686231. 7. Sõiduaudod Volkswagen (1996), Ford (1994) ja Volvo (1995). 8. Ei ole. 9. Swedbank - arveldusarve, pensionikonto, laenukonto; SEB pank - 1 arveldusarve. 10. Swedbank 67900 krooni. 11. Ei ole. 12. Ei ole. (30.04.2009).

VOLDEMAR AKSEL. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas, nr 1190231; elamumaa Vihula vallas, nr 456831; ½ maatulundusmaast Väike-Maarja vallas, nr 199231; maatulundusmaad Väike-Maarja vallas, nr 363431 ja 798531, kinnistud on abikaasade ühisomandis. 7. Ei ole. 8. OÜ Aksel VA osa suurusega 123 000 krooni. 9. SEB pank - 2 arveldusarvet; 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Töötasu OÜst Aksel VA. (25.04.2009).

Kuidas säilitada ravikindlustuskaitse pärast gümnaasiumi lõpetamist? Algus lk 2

Asudes tegutsema füüsilisest isikust ettevõtjana, peab enne tegevuse alustamist esitama avalduse enda kandmiseks äriregistrisse ning ravikindlustuse saamiseks maksma iseenda eest sotsiaalmaksu. Andmed kindlustuskaitse tekkimiseks esitab Haigekassale Äriregister või Maksu- ja Tolliamet 7 kalendripäeva jooksul alates enda registreerimisest.

Ajateenistuses olles on garanteeritud ravikindlustuse kaitse riigi kaudu ning kindlustusandmete esitamise kohustus lasub Kaitseressursside Ametil. Peale armeeteenistuse läbimist on isikule tagatud ravikindlustus ühe kuu jooksul.

Olukorras, kus ainus võimalus on pärast keskkooli lõpetamist võtta end arvele töötuna tagab ravikindlustuse kaitse töötuskindlustuse hüvitise saaja staatus. Andmed kindlustuskaitse tekkimiseks esitab Haigekassale

REIN MÖLDRE. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamu Väike-Maarja vallas; maatulundusmaad Lääne-Virumaal ja Pärnu maakonnas Väike-Maarja, Rakke, Rakvere, Tamsalu ja Sauga vallas nr 105031, 294131, 2171331, 2711431, 3164531, 3216631, 3268631, 3367931, 1074131, 1343331, 3766731, 211231, 731806; korteriomand Väike-Maarja vallas nr 4158931. 7. Traktorid MTZ-82 (1984) ja JUMZ (1980), auto GAZ-53 (1985), sõiduauto Ford Escort Turnier (1997), Mazda (2001). 8. Vao Agro AS 1 aktsia 3 000 krooni; OÜ Reinpaal osa suurusega 250 000 krooni. 9. Swedbank - arvelduskonto, SEB pank - arvelduskonto. 10. SEB pank 58109 EUR. 11. Öppelaenu käendus 179284 krooni. 12. Töötasu OÜst Reinpaal ja OÜst Reinpaal Agro. (27.03.2009).

AIVAR PÜVI. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Abikaasade ühisomandis olevad elamumaad Väike-Maarja vallas, nr 1462531 ja 4067431. 7. Sõiduauto Volvo S 80 (2003). 8. OÜ Enar EA osa suurusega 40 000 krooni. 9. SEB pank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Töötasu ASist Lasila Betooni. (27.04.2009)

MALL VÕHANDU. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 312626. 7. Ei ole. 8. EVP koguväärtusega 15 000 krooni. 9. Swedbank - 2 arvelduskontot, SEB pank - arvelduskonto. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Pension; töötasu pedagoogiliselt töölt. (15.04.2009).

JAANUS KULL. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 1011531. 7. Sõiduauto Audi A-4 (2003). 8. AS Antaars 2600 aktsiat koguväärtusega 2 600 000 krooni. 9. SEB pank - arveldusarve; Swedbank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Töötasu ASist Antaars, pension. (24.04.2009).

SIRET KOTKA. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Ei ole. 7. Ei ole. 8. SEB panga Progressiivse Pensionifondi 2081,689 osakut koguväärtusega 24024,7727 krooni. 9. SEB pank - arvelduskonto, SEB pank Progressiivse Pensionifondi kogumispensionikonto. 10. Ei ole. 11. Sõiduauto liising. 12. Töötasu Tallinna Linnakantseleit. (22.04.2009).

JAAK LÄÄNEMETS. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaad Väike-Maarja vallas nr 15131, 24631, 162631, 162731, 307831, 424331, 640231, 640331, 640431, 640531, 798631, 826331, 1000731, 1000831, 1037131, 1216131, 1307331, 1395831, 1779131, 1779231, 2070731, 2487331, 2555231, 2645131, 3408831, 3820531, 4269731. 7. Sõiduauto Mitsubishi (2003),

haagis Respo (1997). 8. AS Norma 1400 aktsiat koguväärtusega 14 000 krooni; OÜ Avispeamees osa suurusega 20 000. 9. Swedbank - 3 arveldusarvet, SEB pank - 3 arveldusarvet. 10. Sihtasutus MES 254147 krooni. 11. Kinnistute hüpoteegid 628640 krooni. 12. Töötasu OÜst Avispeamees, PÜst Kevili. (26.04.2009).

JÜRI AAVIK. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaa elamuga Väike-Maarja vallas nr 3824631. 7. Ei ole. 8. Ei ole. 9. Swedbank - arveldusarve; SEB pank - arveldusarve; Sampo pank pensioni-konto, arvelduskonto. 10. Ei ole. 11. Laen 75 000 kr, hüpoteek 113000 krooni. 12. töötasu Tamrex Ohutuse OÜ-st ja Lääne-Viru Maavalitsusest. (24.04.2009).

ENDEL LÕOMETSA. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaa elamuga Väike-Maarja vallas nr 7652; laut Väike-Maarja vallas nr 15170; maatulundusmaa Väike-Maarja vallas nr 3935431. 7. sõiduauto Volkswagen Transporter (1991). 8. OÜ Äntu Farm osa suurusega 111 300 krooni. 9. SEB pank - arveldusarve, Swedbank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Töötasu OÜst Äntu Farm, pension. (28.04.2009).

VÄINO HAIBA. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaad nr 37085, 2160531, 4540131, 1817831, 113231, 4540231, 4684031; korter Väike-Maarja vallas Simuna alevikus; pooleliolev elamu Väike-Maarja vallas. 7. Sõiduaudod VAZ 21073 (1995) ja Honda Civic (2007) ühisomand; 8. OÜ Veostar osa. 9. SEB pank - arveldusarve; Swedbank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. -(30.04.2009).

ENDEL MÄESEPP. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Abikaasade ühisvarana maatulundusmaad Väike-Maarja vallas nr 1371531, 4371631, 1371731, 1371831, 2927631, 2955331, 3047531, 3146931; abikaasade ühisvarana elamumaa Väike-Maarja vallas nr 720631; abikaasade ühisvarana maatulundusmaad Ida-Virumaal Avinurme vallas nr 1790808, 1791408, 2427508, 2427608, 2716408, 2408708, 2427108, 2427308, 2428008, 3292608, 3370708, 3470608; elamumaa Ida-Virumaal Avinurme vallas nr 1791408. 7. Sõiduauto MB (2004). 8. OÜ Müüriku Farmer osa suurusega 4 939 300; Hansa Pensionifond K2. 9. Swedbank - arveldusarve, krediidiarve; SEB pank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Hüpoteek Eesti Vabariigi kasuks 1000029. 12. Töötasu OÜst Müüriku Farmer. (30.04.2009).

SVEN KESLER. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaa Väike-Maarja

vallas nr 4736831 ½. 7. Chevrolet Pickup ½ T (1989). 8. Ei ole. 9. Swedbank-arvelduskonto; SEB pank-arvelduskonto. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Ei ole. (30.04.2009).

TEET PAJU. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 1951431; maatulundusmaa Valgemaal Palupera vallas nr 2002240. 7. Kaubik Ford Transit (1992). 8. OÜ Sinewa Grupp osa suurusega 49 000 krooni; SEB pensioniosa 27990 krooni, RPR OÜ osa 14000 krooni. 9. Swedbank - arveldusarve; SEB pank - arveldusarve, Sampo Pank - arveldusarve. 10. Sampo Pank 450 000 krooni. 11. Sampo liising. 12. Töötasu Keskkonnaametist. (28.04.2009).

HILLAR KASU. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 4535. 7. Sõiduaudod Opel Astra (1993), Renault Thalia (2006), Audi 100 (1983). 8. Ei ole. 9. Swedbank - arveldusarve. 10. Swedbank. 11. Autoliising. 12. Töötasu Simuna spordihoonest; töötasu Simuna koolist. (30.04.2009).

RAIMO BEILMANN. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaad Väike-Maarja vallas nr 3935531, 3572831, 363631, 4165831; elamumaa Väike-Maarja vallas 4452431, elamumaa Keila linnas nr 5295202. 7. Sõiduaudod: Opel Super 6 (1937), MB 240 (1981), MB-8 350 (1993); veoauto Kamaz 5320 (1985). 8. Ei ole. 9. SEB pank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Ei ole. (30.04.2009).

JAAK AADER. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaad Väike-Maarja vallas nr 4852031, 4852331, 1906131, 2322731, 3200431, 3364331, 3729831, 3975831, 3979131, 3999531, 3887131, 52731; Laut Väike-Maarja vallas; korter Väike-Maarja vallas. 7. Sõiduaudod: VAZ-21011 (1975), Opel Omega (1987), traktorid MT3-820 (1986), T-40 AM (1982). 8. OÜ Vao Ader osa suurusega 40 000 krooni; Tulundusühistu E-Piim osa suurusega 10 000 krooni. 9. SEB pank - 2 arveldusarvet; Swedbank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Eesti Vabariigi kasuks põllumajandusmaade hüpoteek. 12. Tulu ettevõtlusest. (29.03.2009).

JAANUS KAARE. 3. Volikogu liige. 4. Väike-Maarja vallavolikogu. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaa Väike-Maarja vallas nr 1611131, elamumaa Väike-Maarja vallas nr 4707931, 1369231. 7. Veoautod MAZ (1990) ZIL (1985). 8. OÜ Ringtom Grupp osa. 9. SEB pank - arveldusarve, Swedbank - 2 arveldusarvet. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Töötasu OÜst Triigi Farmer. (30.04.2009).

VALLAVOLITSUSE LIIKMED:

LI-ANN LEHTMETS. 3. Vallavalitsuse liige. 4. Väike-Maarja vallavalitsus. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Jõgeva linnas nr 636435; ½ elamumaa Lääne-Virumaal Väike-Maarja vallas nr 445631. 7. Ei ole. 8. Ei ole. 8. Ei ole. 9. Swedbank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Pension. (28.04.2009).

HELMUT HIIETAMM. 3. Vallavalitsuse liige. 4. Väike-Maarja vallavalitsus. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 565231; pooleliolev ehitised Väike-Maarja vallas nr 2645331. 7. Sõiduaudod Volvo S-40 (1998), Chevrolet Lumina (1994). 8. Ei ole. 9. Swedbank - arveldusarve; Sampo Pank - arveldusarve. 10. Swedbank 8124 EUR. 11. Ei ole. 12. Töötasu Ida-Eesti Päästkeskusest. (27.04.2009).

AIVAR VINK. 3. Vallavalitsuse liige. 4. Väike-Maarja vallavalitsus. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaa Väike-Maarja vallas nr 1292031. 7. Sõiduauto Ford Scorpio (1995); sõiduauto Ford Galaxy (2004). 8. 9. Swedbank - arveldusarve. 10. Swedbank 11 700 EUR. 11. Ei ole. 12. -(29.04.2009).

GENNADI LUHA. 3. Vallavalitsuse liige. 4. Väike-Maarja vallavalitsus. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 1618931; korteriomand Tallinnas nr 15158901; metsamaad Väike-Maarja vallas nr 3211431 ja 3504631. 7. Sõiduaudod VAZ-2105 (1982) ja Ford Focus (2000). 8. AS Pandivere Ehitus 1000 aktsiat koguväärtusega 100 000 krooni. 9. Swedbank - 2 arveldusarvet; SEB pank - arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Ei ole. 12. Töötasu ASist Pandivere Ehitus. (17.04.2009).

MATI MERE. 3. Vallavalitsuse liige. 4. Väike-Maarja vallavalitsus. 5. Ei ole. 6. Maatulundusmaa Lääne-Virumaal Väike-Maarja vallas nr 20270. 7. Sõiduauto Toyota Corolla (1987). 8. OÜ Pandivere Kartulik kasvatus osa suurusega 25 000 krooni. 9. SEB pank - arveldusarve, kogumispensionikonto ja väärtpaberi konto. 10. SEB pank 51000 EUR. 11. Ei ole. 12. Töötasu OÜst Pandivere Kartulik kasvatus. (30.04.2009).

LIA KIVASTE. 3. Vallavalitsuse liige. 4. Väike-Maarja vallavalitsus. 5. Ei ole. 6. Elamumaa Väike-Maarja vallas nr 2531; elamumaa ja ärimaa Väike-Maarja vallas nr 4494431; ½ elamumaa Väike-Maarja vallas nr 3910331. 7. ½ sõiduauto Volvo (1987). 8. OÜ Liaan osa koguväärtusega 327 000 krooni; SEB pank pensioniosak koguväärtusega 17453. 9. SEB pank arveldusarve, Swedbank krediidiarve, arveldusarve. 10. Ei ole. 11. Pangalaenu käendusleping; liisingu käendusleping. 12. Töötasu OÜst Liaan. (28.04.2009).

Ebavere Tervisespordikeskuse põlengu asjaolud on seni selgumata

Juuli algul said tulekahjustusi Ebavere tervisespordikeskuse olmehoone terrass ja põhjapoolne külg.

Läinud aasta hingepäeval avatud paikkonna sporditegevust edendava ehitise põlengu avastas Ebavere radadel viibinud kodanik.

Mitmed märgid viitavad süütamisele. Kui süütamisega on püütud väljendada protesti kellegi või millegi vastu, on kannatajateks paraku kõik paikkonna inimesed, sest tegemist on meie kõigi ühise ehk Väike-Maarja valla varaga.

MTÜ Ebavere Tervisespordikeskuse meeskond kutsus Ebavere mäe piirkonnas liikuvaid inimesi üles tähelepanelikkusele. Neil, kes juhtusid nägema olmehoone juures kahtlasid tegevust, palutakse sellest esimesel võimalusel teada anda telefonil 5656 1865.

Ka Väike-Maarja Vallavalitsus kutsub radade kasutajaid ja sealkandis liikujaid märkama enda ümber toimuvat ning paneb välja 5000 krooni info eest, mis aitab välja selgitada Ebavere aset leidnud põlengu tekkepõhjustused.

OÜ Pandivere Vesi teavitab uutest veehindadest

OÜ Pandivere Vesi teavitab tarbijaid käibemaksu tõusust tingitud uutest veehindadest.

Elanikkond: puhas vesi - 11.60, reovesi - 18.30, kokku 29.90
Asutused: puhas vesi - 13.40, reovesi - 23.20, kokku 36.60

Gustav Normanni Simuna kiriku orel on kogudust teeninud juba 120 aastat. Pilli on mänginud rida erinevaid köstreid ja organiste.

Simuna kiriku orel õnnistati 120 aastat tagasi

Simuna kiriku orel sisseõnnistamisest täitus 6. augustil 120 aastat. Eesti soost orelimeistri Gustav Normanni suurima seni säilinud oreli väärrikat sünnipäeva tähistati 8. augustil tänujumalateenistuse, ettekande ja orelikontserdiga.

Tänujumalateenistusel teenisid lisaks praegusele koguduse hooldajaõpetaja Enn Salvestele ka Viru praost Avo Kiir ning koguduse endised vaimulikud Tauno Teder ja Tauno Toompuu. Jumalateenistusel oli kasutusel Kaj-Erik Gustafssoni missamuusika, jumalateenistust mängis Simuna koguduse organist Ainar Ojasaar.

Toomas Mäevälja ettekandele "Gustav Normann ja tema orelid" järgnes Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia õppejõu Aaro Tetsmanni orelikontsert. Orelid seadis kontserdiks korda Ago Tint.

Huvitav kolmnurk

Virumaal moodustub huvitav kolmnurk Gustav Normanni tööde kolmnurk - Väike-Maarja kiriku orel on meistri vanim säilinud töö, Simuna kiriku orel on kõige suurem ja Viru-Jaagupi kiriku orel on Gustav Normanni viimane pill. Simuna kiriku orelil on mehaaniline traktuur, kaks manuaali, 19 registrit ja üks kellamäng.

39 tuvastatud erinevat tööd

Toomas Mäevälja peetud ettekande järgi on võimalik tuvastada 39 erinevat Normanni ehitatud kirikuorelit. Viimased kümme aastat töötas Gustav Normann osaliselt koos ja paralleelselt poja Rudolfiga.

Esmaklassiline tisleritöö

"Normanni orelid olid mehaanilise mängumehhanismiga, enamasti ühe kuni kahe manuaaliga, vaid kaks oreli kolme manuaaliga. Välja olid kujunenud orelite tüüpmodelid, mida kirikuhoonetest ja rahalistest võimalustest lähtuvalt vastavalt vajadusele pisut muudeti.

Normanni orelid on valmistatud korrektselt, prospektid maitsekalt kujundatud ning mõjuvad harmoonilisena. Tisleritöö Normanni orelite juures on alati esmaklassiline," rõhutas Toomas Mäevälja oma ettekandes.

Marju Metsman
kirikumuusik

Väike-Maarja ja Sonkajärvi koolid teevad koostööd

Septembris algav Väike-Maarja Gümnaasiumi ja Sonkajärvi sõpruskooli vaheline aastane rännak läbi ajaloo ja kultuuri saab teoks tänu Nordpluse programmile. Meil avaneb võimalus osaleda koos projektis „From ancestral to today“, mille peamiseks eesmärgiks on kultuuri ja ajaloo tutvustamine.

Projekt saab olema peamiselt veebipõhine – loome Interneti-

Lood Kiltsi koolis

Jälle saame ühe õppeaasta lõppenuks lugeda. Selleks, et uue hooga alustada ning tehtud vigadest õppida, tuleb veel kord läbi mõelda, millega eelmisel aastal hakkama saime.

Tänuavaldus Jaan Liivamägile

Enne seda tahan tänada hr Jaan Liivamägit, kes Kiltsi õpilasi õppevahenditega toetab. Nii hea on teada, et kuskil on sõber, kes meid meeles peab ja kellel ei ole kunagi kahju oma piskut teistele jagada. Aitäh!

Lõppenud õppeaastal osales ligikaudu 65 % meie kooli õpilastest erinevatel olümpiaadidel, konkurssidel ja võistlustel. Tulemus annab aluse järeltada, et Kiltsi koolis saab korraliku hariduse ning peaaegu igale lapsele leitakse just talle sobiv väljund.

Kasulikud loengud

Kiltsi koolis kasutatakse õpetamiseks erinevaid viise. Oleme püüdnud igal veerandil ka midagi uut pakuda. 2008/2009. õa toimus meil palju erinevaid ja kasulikke loenguid. Septembris kohtusime Ida-Virumaa Päästeteenistuse töötajate Marika Uussalu, Milvi Kompuse ja Karmo Lillemetsaga, kes aitasid meelde tuletada, kuidas tulekahju korral kiiresti ja õigesti tegutseda. Seda on ikka ja jälle vaja korrata, et õnnetuse korral rasked tagajärjed ära hoida. Sel aastal ootab ees praktiline õppus.

Politseitund

Meie valla asjalik noorsoopolitseinik viis läbi politseitunni ja kutsus Aleksei Osokini narkootikumidest loengut pidama. Loengule oli kaasa võetud ka sõbralik ja tark narkokoer. Airika- Helle Kriisa - aitäh, et meid aitas ja meie ideedega alati kaasa tuled.

29. märtsil kutsus Väike-Maarja valla haridus- ja kultuuriosakond ning noortekeesus noori vallast ja üle PAIKI, et tähistada Lennart Meri sünniaastapäeva ning arutada ühiselt, mida ja kuidas saaksime oma kodupaigas ise ära teha, et läbi arendustegevuse saavutada huvitava ja täiuslikum elu. Kiltsi kooli õpilasedki olid oma ideid välja käimas ja kaaslasid kuulamas.

Tantsupäev

Mõnusat silmailu pakkus tantsupäev, mida traditsiooniliselt organiseerib Egne Liivalaid. Hea on teada, et alati ka meie peale mõtled. Oleme selle eest väga tänulikud.

Osalemise projektis „Kaitse end ja aita teist“ oli samuti üks õpilastele teadmisi jagavatest ettevõtmistest. See koosnes viiest erinevast loengutsüklist: politsei tegevus ja seadusandlus, esmaabi, liiklusohutus, ellujäämise põhitõed ning tuleohutus ja veeõnnetused. Projekt lõppes kolmepäevase laagriga, kus meie koolist sai osaleda kaheksa õpilast. Loodan siiralt, et kõik, kes loengutel teadmisi omandasid, said enda jaoks midagi kasulikku ja vajadusel oskavad oma teadmisi ka praktiliselt kasutada. Suur aitäh lektoritele Airika-Helle Kriisale, Heiki Porvalile, Merle Kiigemaale, Marika Uussalule, Koit Lillele ning Olga Boitsovale ja Olga Metsale, kes seda asja maakonnast vedasid.

Sel aasta Ebaveres läbi viidud lastekaitsepäeva teemaks oli „Tervis läbi spordi“. Siinkohal on paslik tänada Tatjana Metsat ja Inna Maršalovat, kes

aitasid korraldada erinevaid lustakaid võistlusi ja abistasid õpilasi rulluiskudega sõitma õppimisel. Samas kohas toimus ka dr Ene Kinski väike terviseleeng. Suur tänu tallegi oma teadmiste jagamise eest!

Loodan, et ka läheneval õppeaastal õnnestub õpilastele midagi kasulikku ja huvitavat pakuda. Kindlasti on kavas loeng Internetis toimuvatest kuritegudest.

Kuna koolis käimine on kohustuslik, toon siinkohal välja mõned numbrid, mis peaksid kõiki lapsevanemaid mõtlema panema. See on kooli ja kodu koostöö koht, kuna ühepoolselt on raske head tulemust saavutada.

5720 puudunud tundi

Tehes õppeaasta lõpus puudumiste kokkuvõtet, tabas mind suur üllatus: Kiltsi koolis puuduti kooliaasta jooksul kokku 5720 õppetundi! Kui vaadata pilti kuude kaupa, siis suuremad puudujad on III kooliastme õpilased. Ise ei kujuta ettegi, et peaks igal nädalal töölt puuduma, olgu siis põhjused nii kaalukad kui tahes! Kui palju iga õpilane puudus, kui kooli nimekirjas oli ligikaudu 60 õpilast? Lugupeetud lapsevanemad, mõelge, kas teie lapsel on vaja üldse koolist puududa. Saan aru, et haiguse eest ei ole me ju keegi kaitstud ja aeg-ajalt on tõesti vajadus lihtsalt nõ ära käia (arsti juures, matustel, jne), kuid kas nii sageli? Enim teevad muret just kodustel põhjustel ja põhjuseta puudumiseks. Need moodustavad umbes 20 % puudumiste üldsummast. Ja seda on väga palju. Mida üldse mõeldakse koduste põhjuste all? Kas see on tungiv vajadus puudumiseks, kui koolilaps peab pidevalt, rõhutan veelkord, et pidevalt, hoidma oma nooremaid õdesid-vendasid või ei ärka/äratata hommikul õigel ajal üles ja sellepärast ei jõua kooli.

Kallid lapsevanemad, ka koolis käimine on töö ja praegune aeg on nõ ettevalmistus iseseisvaks eluks. Proovime siis üheskoos anda lastele peale teadmiste ja oskuste iseseisvasse ellu kaasa ka kohusetunde. Kooli ülesanne ei ole lapsevanematele häbi-häbi tegemine, vaid hoopis nende tegemiste ja nõudmistega toetamine. Oleksime teile väga tänulikud, kui teiegi meie tegemisi ja nõudmisi toetaksite. Kuna meie eesmärk on üks- kasvatada tublisid inimesi, siis tegutsegemgi ühise eesmärgi nimel. Kui keegi koolist, olgu see siis klassijuhataja või sotsiaalpedagoog, teie poole pöördub, siis selleks, et kõigile ja kõigele sobivaid lahendusi leida. Mõnikord piisab vaid murede jagamisest, et asjad lihtsamaks ja selgemaks saaksid. Olgem üksteise vastu lahkemad, ausamad, siis saame probleemidki lahendatud. Kui teil on mure, suurem probleem, mis on mingilgi moel kooliga seotud, siis pöörduge julgesti kooli poole. Me oleme alati valmis teid aitama! Kui teil on ettepanekuid, milliseid loenguid võiks lastele korraldada või mureid, mis vajavad lahendusi enne kooli algust, helistage julgesti sotsiaalpedagoogile telefonil 529 0025.

Tahan kõigile öelda, et Kiltsi koolis on toredad ja tublid lapsed ning neil lastel on hoolivad lapsevanemad. Lugupeetud lapsevanemad, nautige aega, mida saate koos oma lähedaste lastega veeta! Päikest teile kõigile!

Ivika Abner

Kiltsi põhikooli sotsiaalpedagoog

Väike-Maarja Gümnaasiumi vilistlaskogu koosolek toimub laupäeval, 26. septembril kell 12 gümnaasiumi peamajas. Päevakorral on uue juhi valimine. Kandidaatide esitamiseks võtta ühendust Raivo Naritsaga tel 522 5963. Ootame rohket osavõttu!

Kiltsi mõisapargi projekteeeriija Valdeko Lukken tutvustamas ajaloolist pargi plaani

Kiltsi mõisaprojekti teabepäevast

11. juulil toimus Kiltsi lossis projekti "Kiltsi mõisakooli rekonstrueerimine" teabepäev.

Päeva juhatasid sisse vallavanem Olev Liblikmanni tervitussõnad. Ta avaldas lootust, et vaatamata raskustele jõuame restaureerimistöödega õigeks ajaks valmis.

Omapärane leid

Teabepäeval esines väga huvitava ettekandega Kiltsi lossis juba 10 aastat arheoloogilisi töid juhtinud arheoloog Tõnno Jonuks. Ta tutvustas arheoloogiliste väljakaevamiste erinevaid etappe, põnevamaid leide ja Kiltsi lossi peahoone ehitusjärke. Üheks omapäraseimaks leiuks on Kiltsi lossi keldrikorrusel osaliselt varisenud võlvi alt välja tulnud krohvi sisse tehtud keskaegsed joonistused, mida Tõnno Jonuks nimetas keskaegseks grafitiks. Värske krohvi sisse on terava asjaga kraabitud Malta rist ja kaks külgvaates mehe nägu, millest pärast konserveerimist saab kindlasti üks turistide magnet.

Tutvustati pargi projekti

Teabepäeval oli esinema kutsutud Kiltsi mõisa pargi projekteeeriija Valdeko Lukken OÜst Maastikuarhitektuuri Büroo, kes tutvustas kohalolijatele vastvalminud Kiltsi lossi pargi projekti. Valdeko Lukkeni sõnul on pargis 1200 puud-pöösast, mis dendrooloogiliste uuringute käigus kaardistati ja kirjeldati. Pargi projekti juures on istutus- ja raieplaan.

Sügismõtted rahvamajast

Selge on, et kõikidele ettevõtjatele, olgu siis mõte nii hea kui tahes, seab oma raamid vähene vahendite olemasolu. Sellegi poolest ei jää elu seisma ka rahvamajas.

20.augustil tähistab Eestimaa taasiseseisvumispäeva. Nii ka Väike-Maarja valla rahvas. Rahvamaja on oodatud kõik inimesed ning seekord on külaliseks siseminister Marko Pomerants.

Õppeaasta alguses tahame korraldada peo, et tunnustada valla pedagooge. Nagu aasta tagasi nii tahame ka tänava korraldada sügise Mihklilaada rahvamaja kõrval.

Jätkuvad eakate klubi Härmaalõng peod ning neist kõige pidulikumaks kujuneb kindlasti avapidu oktoobrikuus.

Novembri lõpupäevil leiab aset vaieldamatult selle aasta suurim kultuurisündmus. Nimelt leiab koostöös Pille Lille Muusikute Fondiga aset Vabariiklik Vokalistide Konkurss, mis on pühendatud Vello

Muusikaseltsi kammerkoor kutsub lauljaid!

Väike-Maarja muusikaseltsi kammerkoori teise hooaja esimene proov toimub teisipäeval, 15. septembril kell 19.00 Väike-Maarja seltsimaja II korrusel Väike-Maarja muusikakooli ruumides. Ootame värskelt puhanud lauljaid kõikidesse häälerühmadesse. Kontakt: 526 3831 Marju Metsman

Maastikuarhitekt kinnitas, et raiumisele lähevad vaid väheväärtuslikud puud-pöösad ja projekti koostades oldi teadlikud pargis pesitsevatest nahkhiirtest.

Pärast kohvipausi oli kõigil soovijatel OÜ Mõisaprojekt arhitekti Nele Rohtla juhatusel võimalik teha ringkäik lossis ja tutvuda aasta jooksul tehtud töödega. Ekskursioon algas põõningult ning läbi käidi kõik ruumid kuni keldrini, misjärel suunduti õue, kus Nele Rohtla tutvustas katustel, fassaadidel ja rõdul tehtud töid.

Teabepäeval oli külalistel võimalus vaadata fotoülevaadet rekonstrueerimis- ja restaureerimistöödest Kiltsi lossis. 11. juulil oli ka Kiltsi XXIII loomelaagri lõpetamine ning teabepäeva külalistel oli võimalus imetleda loomelaagris valminud käsitöö väljapanekut. Külastusmängu „Unustatud mõisate“ raames linastus samal päeval Kiltsis ka A.J. von Krusensterni elulool põhinev dokumentaalfilm „Spe Fretus“.

Täna kõiki esinejaid ja külalisi, tänu kellele päev korda läks. Samuti OÜd Joosand, kes kattis maitsva suupistelaua ning abivalmis ja lahket Kiltsi kooliperet. Kiltsi mõisakooli rekonstrueerimise projekti sh teabepäeva korraldamist rahastab Norra finantsmehhanism.

Liina Tiimus

projekti administratiivjuht

20. augustil pandi Väike-Maarjas kasvama Tantsupuu

Aino Lukman nimetas istutatud puu Tantsupuuks. Foto: Marju Metsman

Kohalolijail oli võimalus esitada küsimusi ettekandjatele.

Päevakava teises osas, mis viidi läbi rahvamaja haljasalal, tunnustati üldlaulu- ja tantsupeo üksikisikuid, kes olid välja valitud Simuna kapellist, kollektiive ja nende juhendajaid. Avati oma iidse rahvamaja lähedusse paigaldatud tunnustustahvel, kus järgmised nimed: Egne Liivalaid, Auli Kadastik, Valve Libene, Ly Ipsberg, Vallo Taar, Simuna kapelli juht ja liikmed Eve Sarnet ja Liivi Raimla. Nemad olid koos oma innustunud lauljate-tantsijatepillimängijatega meie suurt ühes hingamise pidu loomas. Et meil on palju ja häid rahvakultuuri edendajaid, ei ole mingi üllatus. Nii on olnud see juba aastakümneid (koos meie seltsimajaga peagi 100 aastat). Lähiminekustki, siis aastast 2008, mil Eesti Vabariigi 90 sünnipäeva tähistamisest kujunes oma kodukandi väike laulu-tantsupidu, on soe meenus. Eestvedajate nimedest saame veel esile tuua Maie Orava, kes aegadetagune Väike-Maarja tantsujuht, ning päris omadest Ilme Seina, Merike Hövelsoni, Heljo Matvejeva, Lehte Sirelpuu. On veel nimetamata üks nimi, kes oli ühena kolmest Lääne-Virust sotsiaalministri tänu-

vastuvõtule kutsutuist. See, meie rahvatantsu kuldvara, on Aino Lukman. Tema nimi on meie tunnustustahvil esimesel kohal. Et jäädvustada, avaldada tänu ja anda teada teistele, kes kaugemalt käimas, istutasime koos põlise tantsujuhi endaga pöögipu. Seda ei olnud me veel teinud, et oleksime oma paiga inimese auks puu istutanud. Aino, olles tänulik kõigile, kes olnud temaga koos hoidmas ja arendamas rahvatantsu, nimetas puu Väike-Maarja tantsupuuks. Igale teisele juhile kingiti Liili Heinla käekirjaline mälestustaldrik, millel meie oma kodukandi rahvariidetikandi lillemotiiv. Kõik ikka selle eest, et oldi tekitamas üht suurt rõõmu- ja rahuemotsiooni kogu meie rahva jaoks, et oldi ühes hingamise loojad sellesuvisel suurritusel - üldlaulu- ja tantsupeol. Meie riigi taassünnipäeval on eriti paalik panna tähele igauht meist ja nagu märkis Marko Pomerants - igauks mõelgu, et iga asi oleneb ka minust, ma pole sugugi väike ja tähtsusetu. Kui nii riik - mõtlen siin presidenti - tunnustas riigilipuga igat laulu- ja tantsupeo rühma, kui ka meie kohtadel oleme samas tuules, ei tohiks me rahvana ebaõnnestuda. Siit sünnib, et igauks adub osalust ja suutlikkustki ühisosa loomisel.

Hoiame loojaid nii üle väikese Eesti kui ka meie Väikeses Maarjas!

Olga Mets

Väike-Maarja valla haridus- ja kultuuriosakonna juhataja

20. august on olnud tähistamist väärt. Nii selgi korral ka Väike-Maarja rahvamajas muusikalised etteasted Väike-Maarja Gümnaasiumi lastekoorigilt Ly Ipsbergi juhatusel puudutamas olivate tundekeeli, mis kulmineerudes lauluga Väikesest Maarjast erilisel helisema hakkasid. Lauljail tuli lausa kordusettekanne teha. Sõnalise osa eest kandsid hoolt gümnaasiumi õpilane Helina Pärnamägi ja vallavanem Olev Liblikmann ning siseminister Marko Pomerants.

ÜhesHingamine
XXV Laulupidu
XVII Tantsupidu
25. juuli 2009

Pildil(vasakult) Häkon Rissmann-Bredesen, Timo Silvan, Pekka Lokinperä, Risto Tiippa ja Simo Mäkinen hetk enne rongkäigu liikuma hakkamist.

On saanud heaks tavaks, et palume Eesti kultuuri ühest suurpeost - üldlaulu- ja tantsupeost - osa saama ka sõprusvaldade esindajad. Sel korral viibisid 3.-5. juulini meie vallas külalistena vallavanem Simo Mäkinen ja arstist poliitik Tarja Pirkkalainen Sonkajärvilt; Hausjärvi vallajuht Timo Silvan, Risto Tiippa ja Pekka Lokinperä ning valla aukodanik Norrast Häkon Rissmann-Bredesen. Koos siitkandist osalenud laulu- ja tantsupeolistega marssisid nad pidupäevarongkäigus ning nautisid tantsupeo- ja mõlemat laulupeokontserti.

Laulupeol nähtu-kuuldu tõestas pidulistele taas kord, et üldlaulu- ja tantsupidudel jätkub elujõudu, need kestavad läbi aegade. Sõprusvaldade esindajad rõõmustasid selle tõdemuse üle koos meiega.

RMK pärandkultuuri inventeerimisest PAIKi piirkonnas

Riigimetsa Majandamise Keskuse 2009. aasta veebruaris alustatud pärandkultuuriobjektide inventeerimine Lääne-Virumaal on jõudmas lõpule. PAIKi piirkonna omavalitsustest Rakkes ja Väike-Maarjas on kirjeldatud ja pildistatud sadu inimtegevuse jälge erinevatest aegadest. Pärandkultuuri inventeerimist ei ole veel alustatud Laekvere ja Tamsalu vallas.

Inventeerimise ettevalmistustöödega alustasime märtsi ja aprillikuus - kaardistasime võimalikke täna mittekaitstavaid pärandkultuuri märke, toetudes arhiivi- ja muuseumikogudele, Interneti-andmestikule, suulistele pärimusele, teadusartiklitele ning vahel ilukirjanduselegi.

Heade abilistega koostöös koostasime kaardile mitmekesise valiku: 163 objekti Rakke ja 557 Väike-Maarja vallas. Praegu on kaitstavaid kultuurimälestisi, mis ei kuulu üleinventeerimisele 35 Rakke ja 172 Väike-Maarja vallas.

Alates juunikuust alustasime välitööde käigus varem kaardile kantud objektide otsimist, pildistasime ja kaardistasime nende asukohad, otsides pärandkultuuri jälgi nii põllult, metsast kui soost. Viieküsimise välitöödeperioodi jooksul olime kolme kuuga leidnud väga erinevaid, huvitavaid ja omapäraseid pärandkultuuri märke. Ees on ootamas veel kaks kuud põnevate leidudega.

Märkimisväärne osa objektidest nii Rakke kui Väike-Maarja vallas on paekasutusega seotud pärand, nt Rakkes asuv Karl Kaddak'i poolt rajatud ja säilinud lubjatehase varempark (ringahjud ja korsten); Äntu mõisa viinavabriku esinduslik korsten, jpm.

Rakke valla mitmekesise pärandi hulgas võib leida nt muinaspõllud, Seljamäe sõjatee, Lammasküla mõisas asunud esimene maa-apteegi, Fr. R. Fahelmanni talukoha, Kõpsta telliskivivabriku, Liigvalla mõisas asuv pritskuur, jpm.

Väike-Maarja vallas on pärandkultuuri jälgedest erakordselt rikas Lebare-Männisalu maastik, kus leidub inimtegevuse jälgi erinevatest aegadest, nt püünisaugud, tõrva- ja lubjaahjud, metsavahikohad, raketibaas, jpm.

Täname meid seni aidanud teejuhte Anti Ilometsa ja Väino Otsa Rakkest, Ene ja Matti Preemi Nadalamast, Johannes Ehatut Kiltisist, Kaljo Tamme Simunast, Asael Truupõldu Väike-Maarjast; rohke kirjandusega abistanud Eino Tombergi Vao külast; mõttekaaslasid Annika ja Madis Michelsoni, Väike-Maarja põllumeeste seltsi liikmeid; Rakke Valla Hariduse seltsi ja Väike-Maarja muuseumi.

Janek Kivi

Rakke ja Väike-Maarja valla pärandkultuuri inventeerija, tel 5346 8016

Marju Metsman

Väike-Maarja valla pärandkultuuri inventeerija, tel 526 3831

Kultuurikalender

SEPTEMBER

6. september kell 13.00 Janis Pelse (Riia) orelikontsert Väike-Maarja kirikus

17. september kell 13.00 „Laps liikluses“ Kilti põhikooli juures

20. september kell 9.00 kuni 16.00 mihklilaat Väike-Maarja rahvamaja taga. Tulge ostma, müüma ja lustima. Jälgige reklaami!

25. september kell 22.00 koolialguse pidu Väike-Maarja rahvamajas. DJ Zwilling. Pilet 50 krooni
26. september kell 18.00 Norra orkestri ja Väike-Maarja Pasunakoori kontsert Väike-Maarja rahvamajas

Info:

Kilti põhikool 325 3411
Väike-Maarja rahvamaja 326 1837

MTÜ PAIK, Laekvere vallavalitsus, Muuga kool, Tamsalu muuseum ja

Porkuni paemuseum koos Eesti Paeliiduga kutsuvad

Pandivere paekonverentsile "VABAÕHU- JA KOHAMUUSEUMID MUINSUSTE KAITSEL" Euroopa Muinsuskaitsepäevade raames

11. septembril 2009 Muuga koolis

Kava: 10.00 tervituskohv, tutvumine näitustega; **11.00** konverentsi avamine, laululapsed, tervitused; **11.30** ettekanded, tutvustused; **13.30** tutvumine Muuga mõisaga; **14.00** lõuna (50 krooni); **14.30** käsitööriistadega kivitöötlemise demonstratsioon, õpilaste kogutud paekivi näidised; **15.00** bussiekskursioon: Muuga, Paasvere, Laekvere, Kellavere, Inju

Mälestus Männisalu külast elab

„Tõesti, nii ilusat küla pole ma veel näinud,“ öelnud kunagine tuntud laulja Artur Rinne pärast Männisalu küla külastamist.

Iga-aastane kokkusaamine

Kaldudes veidi kõrvale tavast kokku tulla iga aasta juulikuu viimasel laupäeval, kohtusid 1. augustil taas endise Männisalu küla elanikud ja nende järeltulijad küla mälestuskivi juures.

Aimatavad kodud

Selgituseks - Männisalu ehk Naraka küla asus kümne kilomeetri kaugusel Väike-Maarjast, männimetsade vahel elasid kümned perekonnad, kuid 1980. aastal lahkus viimane külaelanik ning praeguseks pole alles ühtegi maja ega aeda, on vaid aimatavad endised kodud. Sellest hoolimata toob miski seletamatult juba 26ndat korda inimesed kokku, toob nii külaelanikud oma helgete lapsepõlvemälestustega kui nende järeltulijad, kes on üles kasvanud nende mälestuste najal. Sel korral oli kokkutulnud arvuliselt 22, nende hulgas paar külast naaberküladest, kes soojalt vastu võeti.

Valiti uus korraldusmeeskond

Kokkutulek algas lipulaulu saatel sinimustvalge ja rohe-kollase külalipu heiskamisega. Seejärel lauldi üheskoos Vilma Kruusimäe kirjutatud Männisalu hümn. Küla hinge hoidja ja 16 aastat kokkutulekute eestvedaja olnud Helgi Moor tegi kokkuvõtte eelmisest koosviibimisest ning teatas oma otsusest loobuda organisatori rollist. Valiti uus „korralduskomitee“, koosseisus Ester Ilves, Heili Nõgene ja Elve Nõgene. Leinaseisakuga meenutati viimase aasta jooksul meie seast lahkunud külaelanikke ja nende pereliikmeid - Ölme Kiisel, Vello Kiisel, Marta Nõgene, Meeri Tammaru ja Juhan Prints. Rõõmsalt jagasid kokkutulnud mälestusi ja kodust kaasa võetud kooki-kohvi ning laulsid akordioni saatel. Tehti traditsiooniline ühispilt. Käest kätte käis album eelmiste 25 kokkutuleku piltidega.

Männisalu mängukaardil

Elevust tekitas kaardipakk (välja antud Heiki Koov'i ja MTÜ

Monumentide e-kataloogi poolt), mille 52-l kaardil oli igauhel foto ühest Lääne-Virumaa monumendist ning poti kaheksalt vaataski vastu tuttav 1993. aastal avatud Männisalu küla mälestuskivi. Vahepealsest vihma-sagarast hoolimata jagus rõõmsat koosolemist mitmeks tunniks ning kokkutulek lõpetati kindla plaaniga aasta pärast jälle kohtuda.

Tugev side

Aasta eest, pea kolm aastakümnet pärast küla „lõppu“, võttis ka minu samast külast pärit vanaema ärasaatmisel sõna Helgi Moor, jagades mälestusi ja tänusõnu ning jättes temaga huvasti kogu Männisalu küla nimel. Tugev side Männisalu ja tema elanike vahel saadab neid kogu eluaja.

Juured on liivas kinni

Hea sõber küsis mu käest kunagi, mis on ja kus asub „minu koht“, millele mõeldes tuleb naeratus näole, kuhu lähen, et asju selgeks mõelda ja end hästi tunda. Hetkegi mõtlemata jutustasin talle männimetsadest, rattamatkadest liivastel teedel, mustika-pohla-seenemetsadest, hävinud külast, mälestuskivist ning oma juurtest, mis Männisalu liivases pinnas kinni on. Jah, seal on mu juured, hoolimata sellest, et mina pole selles külas päevagi elanud. Ja sellest tähtsusest faktist hoolimata olen ka mina Männisalu patrioot, nagu paljud need, kes kogunevad juba aastaid tühjaks jooksnud kodukülas.

Unistus Männisalust

Kokkutuleku päeval kuulsin kahe inimese suust endalegi tuttavat unistust Männisallu elama asumisest. Oleks ses looduskaunis paigas vaid üks majavaregi alles, oleks unistuse teostamine kergem. Seni ootavad Männisalu metsad aga matkajaid, seene- ja marjakorjajaid ning igal suvel, juulikuu viimasel laupäeval mälestuskivi juurde inimesi, kellele see hävinud küla endiselt kallid on. Kohtumiseni!

Heili Nõgene

Põlistame Eesti rahvusliku suurmehe Georg Lurichi mälestuse!

Georg Lurichi mälestussamba toetussummade kogumiseks avatud Väike-Maarja Vallavalitsuse arveldusarve number SEB Pangas on 10502017649007.

Aidakem suurendada Georg Lurichi fondi põhikapitali!

Eesti Rahvuskultuuri Fondi Georg Lurichi fond toetab Lurichi tõekspidamiste väärtustamist ja tema mälestuse jäädvustamist. Esimesi taotlusi Georg Lurichi fondi stipendiumidele oodatakse selle aasta sügisel.

Igaüks meist saab kaasa aidata Lurichi fondi tegevdamisele ja selle põhikapitali suurendamisele!

Annetusi Lurichi fondi saab teha Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fond arveldusarvele nr 221001101347 Swedbankis. Selgituseks: Annetus Georg Lurichi fondi.

NB! Selgitusse lisage oma isikukood ja postiaadress. Tuludeklaratsiooni esitamisel saate annetustelt tulumaksu tagasi taotleda.

Mõnda Georg Lurichi elukäigust

22.04.1876 - 22.01.1920

1902 Lurich jagas rahvusvahelisel võistlusel Prahhas esikohta Heinrich Eberlega, juunis-juulis võitis Vilniuses. Oktoobris-novembris toimus Riias maadlustšempionaat, mida oma koosseisu poolest võib pidada maailmameistrivõistlusteks. Lurich võitis üle tunni kestnud finaalmatšis Eberle. Kolmas oli Nikola Petrov (Bulgaaria).

1903 Lurichil ja Abergil ei lubatud osaleda Moskvas korraldatud maadlustšempionaadil, sest korraldajad tahtsid tagada võidu Ivan Poddubnoile. Lurichi artiklid selle juhtumi kohta äratasid ajakirjanduses (sealhulgas välismaal) tähelepanu ja tekitasid poleemikat. 1903. aasta paiku asutas Lurich oma maadlustrupi, milles pakkus tööd eeskätt eestlastele. Maadlejad valis ta välja ise ja maksis suhteliselt hästi. Kuulsaimad tema trupist olid Aleksander Aberg, Oskar Kaplur, Jaan Neeser, Gustav Vahar ja Karl Veimann. Samuti korraldas Lurich maadlusturniire, sageli variisikuid kasutades. 1907 süüdistati teda koguni selles, et ta iga päev šifreeritud telegrammide abil määrab ära enda organiseeritud võistluste kõik järgmisel päeval maadlevad paarid ja nende tulemused. Lurich kuulutas need väited laimuks ja väitis, et ükski tõsine maadleja ei nõustu ühegi kokkuleppekaotusega. See mõjutaks mitte ainult selle turniiri tulemusi, vaid mõjuks ka tulevaste turniiride honoraridele, kokkuleppematšide avalikuks tulek kahjustaks aga sportlase mainet.

1904 Amandus Adamsoni skulptuur Lurichist "Champion" võitis 1904. aasta suveolümpiamängudel St. Louisis esimese koha.

Meie triatlon

Liiv krigiseb hammaste vahel ja silmi on raske lahti hoida, sest ümberringi lendab vett ja kruusa. Eespool paistavad mõned kujud, tahaks neile järele jõuda. Naljatame korra Sikiga ilma üle – on ikka normaalne mudaralli kohe. Aga hoolimata sellest läheb sõit edasi ja isegi vahva on: seekord sedamoodi - väikese vihmaga.

Kõik saite ju aru, et see oli meie tänavune triatlon Ebavere Kange, mis toimus juba üheksandat korda. Ise olen osalenud kolmel viimasel korral. Milleks meile triatlon? Miks ma ise ja mu sõbrad sellest osa võtame? Triatloni üheks eesmärgiks on kindlasti pakkuda vallaelanikele võimalust, et ennast proovile panna. Võistlusmomendi kogemine ja võimalus võrrelda end teistega füüsilise vastupidavuse osas kulub meile kõigile ära. Kes juba korra osalenud, see teab, et pisik tuleb sisse ja osaleda tahaks ka järgneval korral ning mis salata, ka juba järjest paremat kohta pingereas saavutada. Lihtne see müidugi pole, sest konkurents on juba päris kõva. Tänu eesmärgi olemasolule tehakse tõhusamalt trenni ning tegevdatakse tervist – kasutatakse otstarbekalt oma aega. Ise hakkasin näiteks tänu triatlonile lisaks jooksule ka rattatrenni tegema. Ebavere Kange võistlus on meie inimestele kindlasti suureks motivaatoriks. Väga oluline on ka lihtsalt osavõtt ning oma koolikaaslastega koos tegutsemine.

Tegelikult ei olegi triatlon ainult sport, vaid ka sotsiaalne üritus, mis ühendab meie inimesi. Kui ei tulda just mitte võistlema, siis kaasa elama ja toetama ikka, tullakse pereti ja sõpruskonniti. On armas näha vanu tuttavaid ja tunda õlatunnet ning kuulda, kuidas kaaslastel läheb. Mõnus on äsja lõppenud võistluse üle arutleda. Ja õhtul on ju pidu! Tänavu oli see eriti üllatusterohke – eri võistlused ja auhinnad. Näiteks Triin ja Ints võitsid naisekandmisel ümber Ebavere Tervisekeskuse reisi vabal valikul kas Soome või Rootsi. Õnnitlused!

Loomulikult ei toimuks meie triatloni ja kõike temaga kaasnevat, kui poleks toredat ja tegusat korraldustiimi. Suur tänu Teile! Täna tahaks ka pealtvaatajaid, kes läbi vihma meile kaasa elavad! Julgustan kindlasti kõiki järgmisel aastal osalema. Ebavere Kange on tore üritus, mis annab ainult Väike-Maarja valla elanikele võimaluse omavahel võistelda ja veeta koos üks põnev päev. Tulge kindlasti!

Mari Mets

Tule maadlustreeningule!

Treeningud toimuvad Väike-Maarja spordihoones.

Treeningud algajatele (vanus alates 7. eluaastast) esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 17:30 -18:30; edasijõudnutele esmaspäeval, kolmapäeval ja reede kell 18:30 -20:00. Osavõtt tasuta. Treener Lembit Kalter

Alates 8. septembrist algavad Väike-Maarja Spordihoones Ivi aeroobikatreeningud, eakamate inimestega alustame

1. oktoobril.

AEROOBIKA

(juhendaja Ivi Lõomets, tel 528 6641)

E 12.00-13.00 (eakamad inimesed, tasu 20 krooni)

T 19.00-20.30 step-aeroobika (tasu 35 krooni)

N 12.00-13.00 (eakamad inimesed, tasu 20 krooni)

N 19.00-20.30 dance&body (tasu 35 krooni)

Alates 4. oktoobrist BODY-FIT AEROOBIKA (madalama

koormusega treening, juhendaja Ivi Lõomets, tel 528 6641)

P 16.30-17.30 (tasu 35 krooni)

Ebavere Kange triatlon - omadevaheline sportlik lahing

Juulikuu viimasel laupäeval toimus järjekordne Ebavere Kange triatlon. Stardiks oli ilmataat meid ilma ällatanud, aga sellegipoolest oli stardis 60 võistlejat. Hea meel on, et iga aasta lisandub uusi osalejaid, kes tahavad ennast proovile panna, müidugi võistluse tempo valib igaüks ise, kes võistleb naabrimehega, kes sõbraga, kes eelmise korra ajaga (nt korraliku edasimineku on teinud Mait Liblikmann ja Ain Kõiv, kes parandasid oma aega pea 8 minutiga). Võistlus paneb pingutama ja eelnevalt treenima. Kohtumiseni X Ebavere Kange triatlonil!

Aimar Türbsal

TULEMUSED

MEHED:

1. Indrek Kesküla 44.21, 2. Urmo Väizanen 45.53, 3. Aimar Türbsal 46.25, 4. Andres Aksel 46.35, 5. Madis Kull 47.15, 6. Aigar Mäesepp 48.09, 7. Marek Suits 50.40, 8. Eikki Eikkinen 51.18, 9. Mait Liblikmann 51.43, 10. Gustav Aasumets 52.20, 11. Tõnis Kull 52.23, 12. Raivo Hiimäe 52.27, 13. Risto Krutõh 53.03, 14. Taavi Eessalu 53.07, 15. Peeter Ilves 53.08, 16. Rait Oraver 54.25, 17. Kalev Kadak 55.14, 18. Tauno Ojasaar 55.49, 19. Risto Krutto 56.42, 20. Koit Pöldma 59.27, 21. Ando Öunapuu 1.01.51, 22. Anti Veelaiaid 1.01.52, 23. Marko Põdra 1.05.23, 24. Andres Tambi 1.10.00, 25. Rait Luha 1.10.00, 26. Rene Kruusimaa 1.16.25, 27. Riho Meisner 1.16.36

MEHED VANEM:

1. Ants Einsalu 44.39, 2. Urmas Kullas 46.10, 3. Ahto Matvejev 50.33, 4. Alar Krull 50.47, 5. Kalev Ömmik 52.42, 6. Jaanus Toiger 55.41, 7. Anti Ehatamm

Judo on nii sport kui osa elust

Vallalehes on juttu olnud meie noorte judokate tegemistest. Püüan seekord veidi tutvustada momendil maailmas kõige populaarsemat kahevõitlusala.

Judoga alustamiseks on iga vanus sobiv. Mõnedes klubides alustatakse judo õpetamist juba kaheaastastele lastele. Loomulikult selles vanuses ei hakata kohe tegelema heidete ja erinevate tehnikatega, vaid arendatakse üldfüüsilist võimekust, koordineerimist, jne läbi erinevate mängude. Seejuures on tähtsaim omandada käitumise ja teiste austamise põhimõtted. Mida nooremalt alustada judoga tegelemist seda paremad võimalused on areneda mitmekülgseks ja saavutada häid tulemusi ka raskemate tehnikatega. Ennast valitsev ja judo põhimõtteid tundev judoka on vaimselt ja füüsiliselt tugev ka väljaspool judo tatami. Vanemaks saades õpitakse ka raskemaid asju nagu kätkestamisi ja valuvõtteid. Judos ei jää keegi kõrvalt-vaatajaks, kuna kasutatakse vööde süsteemi, mis annab võimaluse võistelda ka iseendaga, et saavutada kõrgeimat ehk musta vööd. Alustatakse valgest vööst ja peale seda tulevad kollane, oranž, roheline, sinine, pruun ja must. Mustad vööd jagunevad omakorda asteteks e. danideks. Kõrgeim aste on 10 dan.

Täname toetajaid! MTÜ EBAVERE TERVISESPORDIKESKUS,

JOOSAND OÜ, ESQAR OÜ, VÄIKE-MAARJA VALD, DAG REKLAAM, KRINDEKO OÜ, KALVI MÕIS AS, THORSEN GRUPP OÜ, VAO AGRO OÜ, SIMUNA IVAX, REINPAUL OÜ, CLEAN UP, TRIIGI FARMER OÜ, ANTAARES AS, AV MOTORS, UP EHITUS GRUPP OÜ, KLAASMERK AS, MÜÜRRIKU FARMER OÜ, DINER AS, NELIRES OÜ, TARCO VEOD OÜ, HILL CITY OÜ, EVISU EHITUS, KJK AUTOREMONT OÜ, RINGTOM GRUPP OÜ, WÜRTH AS, HAWAII EXPRESS, FEB AS RAKVERE, AARTIKA GRUPP OÜ, GERMUND HULGI OÜ, ART CAFÉ, SIGNE ILUTUBA, ILU PÄRL

ERAIKIKUD: MAIT LIBLIKMANN, LAURI NIRGI, RIHO MEISNER, MARKO TEIDLA, LAURI LAANEMÄGI, TARMO TEIDLA, KALEV KALMET, RIHO HÜTT, TOOMAS SILLA, AHTI KULLAMAA, KUNNAR KUNGLA, AIN KÕIV

SPORDIKALENDER

August

* Jätkub tervisespordiürituste sari "Harjuta terviseks!"

September

* Jätkub tervisespordiürituste sari "Harjuta terviseks!"

* 01.09 kell 16.00 LJKT juures rulluisuvõistlus "Suveots 4" tehase auhindadele

VÄIKE-MAARJA VALLA RSK TEATAB:

Harjuta terviseks punktiseis

12.08.2009 seisuga

- Mall Lepiksoo (Väike-Maarja, 162 osalusorda/16 boonuspunkti)
- Viivi Kahr (Päästekool, 159/15)
- Aino Saaremäel (Kiltsi põhikool, 146/14)
- Urmas Kopti (Lasila Betoone 117/11)
- Urve Kalda (Väike-Maarja 105/10)
- Rita Soidla (Väike-Maarja, 92/9)
- Öie Altermann (AS Boxer, 89/8)
- Ellen Tilk (Väike-Maarja 89/8)
- Ain Kõiv (FIE, 82/8)
- Sandra Bork (SKA, 72/7)
- Anne-Ly Nõibe (Päästekool 71/7)
- Riina Laanemägi (Väike-Maarja, 70/7)
- Malle Mägi (Väike-Maarja, 69/6)
- Geidi Kruusmann (VMG, 64/6)
- Ave Jander (Väike-Maarja, 59/5)
- Airi Einsalu (Maarjalill 58/5)
- Heete Ausmeel (Väike-Maarja, 57/5)
- Tuuli Saks (VMG, 56/5)
- Erki Tomson (Jõhvi 54/5)
- Ille Laanemägi (Väike-Maarja 53/5)
- Andres Saaremäel (Clean Up 52/5)
- Taimar Kopti (Dicro 51/5)
- Merje Suits (Väike-Maarja, 48/4)
- Aare Türkel (Ambla 46/4)
- Sirle Aosaar (õppekeskus, 45/4)
- Bruno Münter (FIE, 44/4)
- Anneli Kütt (Väike-Maarja, 43/4)
- Marko Põdra (Väike-Maarja, 43/4)
- Jaana Puksa (VMG, 43/4)
- Kristiina Kahr (VMG 41/4)
- Aivar Krikmann (Ebavere Suurtalu 40/4)
- Heinrich Kalda (lasteaed 40/4)
- Terje Ruuben (FIE, 39/3)
- Regina Kask (Väike-Maarja spordihoone 39/3)
- Riina Jalast (VMG, 36/3)
- Toomas Vinkel (Väike-Maarja, 35/3)
- Kaiti Kannel (VMG, 33/3)
- Kristi Põdra (Väike-Maarja 33/3)
- Maili Tannbaum (Väike-Maarja RSK, 32/3)
- Sirje Aus (Rotaks 32/3)

Väike-Maarja Põllumeeste Selts

Selts aastast 1896

Kodulehekül: www.v-maarja/vmps

Pilte tegevusest: <http://picasaweb.google.com/vmpselts>

Pärandkultuuri töögrupi materjalidega on võimalus

tutvuda: <http://parandkultuur.wikispaces.com>

Väike-Maarja taaskasutuskeskus (Tamsalu mnt 1 II korrusel) on avatud igal reedel ja laupäeval kell 10-15.

Info 526 0283

Palju õnne!

Ats Annimäe	05.08	Andres Tomingas	11.09
Kai Tomingas	06.08	Rein Aru	17.09
Marju Metsman	06.08		

Põllumeeste seltsi iga-aastane suvereis viis seekord Hiiumaale

Hiiumaa - saar Läänemeres, rikas mitmekülgse, ilusa ja puutumatu looduse ning toredate inimeste poolest. Hiiumaal olla hea elada. On tuhat ja üks põhjust, miks sinna ikka ja jälle tagasi minnakse.

Suuruselt Eesti teine saar pindalaga 1023 km, läbimõõt ligikaudu 40 km, rannajoone pikkust 325 km. Ümbruses paiknevaid laidusid ja kohati kerkivaid rahuksid kokku umbes 200-400. Hiiumaa suureneb iga aastaga 2-3 mm. Hiidlane on loomult rahulik ja salliv. Ta seisab loodusele lähedal, arvestab ja armastab loodust. Hiidlane armastab nalja visata ja viskab ka ise enda üle nalja ja nii edasi...

Oma silm on kuningas

7. augusti varahommikul asusid põllumehed teele seda kõike oma silmaga üle kaema. Algas „Ring ümber Eesti“ IV etapp. Praamisõit Heldermaa Rohuküla vahel võttis aega 90 minutit. Esimene peatus oli Kärddlas, kus vaatasime Hiiumaa Muuseumi püsiekspositsiooni Kärddla Kalevivabriku ajaloo ning erinevaid kunsti- ja ajalooteemalisi väljapanekuid. Järgnes Suuremõisa mõis, mis on etendanud väga tähtsat osa Hiiumaa ajaloo. Kirev mõisa ajalugu on andnud ainekogu paljudele raamatutele - „Näkimadalad“, „Hiiuma lossist Siberisse“. Praegu asub siin Hiiumaa Ametikool. Järgnesid Vaemas asuv „Hiiuma Vill“ villatööstus ja Kassaris asuv Koit Tiku ratsatalu, kus lihavesi 150 ringis ja hobuseid

200 ligi. Käina toidupoest toidukotid täis ja tee viis Sõru sadamasse. Sadamas kaldal seisab kolmemastiline mootorpurjekas „Alar“, mis on 1939.a ehitatud Ongu küla meeste poolt. Omal ajal oli see üks suuremaid Balti merel seilanud purjekaid. Ta elukäänud on pikad ja huvitavad, sõitnud 7-8 erineva lipu all, vedanud metsa ja muud kaup, sõjapõgenikke ning jõudnud 1998. aastal räsituna kodusadamasse. Mõne aasta pärast saab ehk ka külastada. Kribinalkrabinal said telgid üles ja asusime keha kinnitama. Ühiselt sai söödud-joodud, ka koduolust proovitud ning juttu jätkus poole ööni.

18. sajandit. Ristimäele panime oma ristid teiste sekka salajase sooviga.

Ehtne saare pulm

Vahepeatus Emmaste tuletõrjede-poos - uudistasime tehnikat ja pesime autod puhtaks ning suundusime ööbimispaika Sõru sadamasse. Soovijad sõidutati paadiga lähedal asuvale laiule, teised sättisid söögid valmis. Kõhutoidule lisaks pakuti õhtul ka vaimutoitu - ehtsat saare pulma, kuhu pulmalised uhke mootorpurjekaga saabusid. Muusikaline kontsert oli telgis selili kuulatav hommiku kella seitsmeni, mil meie reisiltskond üles tõusis ja viimased pulmalised magama läksid. Lahkudes käisime veel Tohrvil tuletorni ja metsas leiduvaid raudbetoonehitisi vaatamas-otsimas. Enne praamile minekut mulistasime Sääre tipus. Pool neli korjas praam meid taas peale ja reis lõppes õhtul kaheksa ajal. Selleks ajaks olime läbinud üle 800 km.

Ei loe mitte läbitud kilomeetrid vaid ühtehoidev tunne. Seda, et põllumehed mõistavad ja tahavad puhata, näitas ka reis. Tore seltskond ja palju ilusat-huvitavat kosutas hinge ja andis jõudu edasi toimetada. Paika sai pandud ka järgmise aasta reisisiht. Tänu kõigile, kes viitsid tulla ja olla. Kohtumiseni järgmisel aastal!

Ruth Raidlo

Kõpu ja Ristna

Teise päeva hommikul keerasime autoninad Kõpu poole. Esmalt Vanajõe org - järsk liivakallas kannatab tugeva erosiooni all. Jõe ääres leidub värvimulda ning orus kasvavad sanglepad ja jugapuud. Peagi olime Kõpu tuletorni juures, mille ehitus algas 1504. aastal ja vaheaegadega valmis see 1538. aastal. Torn on 37 m kõrge ja nähtav 35 mere miili kaugusele. Vanuselt kolmas maailmas. Järgnesid Ristna tipp oma kuumava liivaga ja Kalana sadam. Eurohadege rajatud promenaad mööda kallast oli vaatamist väärt.

Talurahvaarhitektuuri ehedaim näide oli Mihkli talu Tahkuna poolsaarel. Talu vanimad hooned mäletavad veel

Puiesteeks kujundatud Vao küla läbiv teelõik

Foto: Marju Metsman

Vao külatee korrastamisest

Vao on ridaküla Põltsamaa jõe alguse allikaterohke ürgoru loodenõlval. Talude hoonestus paikneb piki muinasaeget Rakveret Paidega ühendavat teed. Uus strateegiline tee ühendamaks Kilti raudteejaama Rakvere ja Paide suunaga ehitati enne I maailmasõda. See teelõik algas Ebaverest ja ühines Ilmandus vana teega. Tee oli kaetud munakivisillutisega. Tuletame meelde, et kitsarööpmeline raudtee Tamsalust Paidesse ehitati kümmekond aastat hiljem, alles Vabadussõja lõpuaastail. Selleks pikendati Tamsalu lubjatehastest Karinu karjääri kulgevat roobasteed Võhmutalt Paideni.

Väike-Maarja Vallavalitsuse küla liikumise toetamise 2008-2009. a projekti toel on korrastatud Vao põlisküla sissesõidutee ääred Väike-Maarja poolses osas. 220 m pikkune lõik küla läbivast teest on kujundatud puisteteeks, avatud on vaated hoonetele, õuepuudele ja jõe. Teeäärseid väheväärtuslikud puud ja põõsad raiuti välja, veeti ära ja põletati, koristati kivid ja tasandati maa. Teeäärse võsa tagant tuli välja Tisleri talu paekivist rehielamu otsasein. Valkjat paeseina ilmestavad punastest tellistest akende piirid. Nähtavaks on saanud Meibaumi kruusakarjääri suunduva tee ja külatee vahelises nurgas kasvav suur tamm. Selja, Tengo ja Viisparra kinnistute ulatuses on omanikud korrastanud taluõued ja ka külatee ääred. Täna on ligi pool (ca 400 m) Vao põlisküla läbivast ajaloolisest teest kujundatud puisteteeks. Põhilise töö mootorsae ja traktoriharatsiga tegid isa ja poeg Anti ja Kristo Burkid. Paarist püsti jäetud kõrgest kannust tahab Kristo saagida puukujud. Kruusakarjääri ekskavaatoriga aitas AS Antaeres (juhataja Jaanus Kull). Kivide koristamisel ja teeäärse vana kaevu täitmisel oli abiks AS Vao Agro (juhataja Meelis Robam) kopplaadur Riho Midti juhtimisel.

Vao põlisküla 12 talu hooned paiknesid ligikaudu ühe kilomeetri pikkusel teelõigul. Looduslikud eeldused viitavad põlisele asustusele. Kütid-korilased liikusid piki jõgesid ja rajasid eluasemed põldude raadamiseks sobivatesse kohtadesse. Vao külas on Luu mäest loode suunas õhukese pinnakattega paeplatoo. See ala oli meie esivanematele aletamiseks jõukohane. Samas oli ka teine eluks vajalik eeltingimus – puhas allikavesi. Talude pärisekstomise ajaks olid hooned jäänud jätkuvalt jõeäärsele alale, põllud olid aga veninud 100 meetri laiuse ribana 1,5 km kaugusele hoonetest.

8. mail 1950 põles pool Vao küla maha. Kolhooside ajal kadusid järelejäänute laudad ja küübid. Täna on hoonestus osaliselt säilinud vaid viiel talul.

Tee talude vahel on ääristatud puudega moodustades omalaadse puistee. Vanemad puud on istutatud talude õuedele ja tee äärde ning piiridele ka enne maa pärisekstomist 1880-1890tel aastatel. Puude vahelt avanuvad tükati vaated hoonetele või nende varemetele ning jõeäärsele tasandikule, endistele koplitele. Täna on põlispuude vahele kasvanud põõsad ja noored puud kohati sõiduteele nii lähedale, et segavad lumetõrjet ja teepeenarde niitmist. Mahajäetud talude õuedele, aedadesse ja varemetele on samuti kasvanud puud ja põõsad. Kohati on võsastunud on ka maantee ja jõe vahelised koplid.

Võsa eemaldamine avardas vaatevälja piki teed ja nii mõnigi mees kipub külavahel kihutama. Majad on omal ajal ehitatud teele lähedale ja õuest väljasõit on muutunud väga ohtlikuks. Hädasti oleks vaja piirata kiirust liiklusemärgiga 30 km/h.

Vao külatee korrastamist tuleks jätkata. Majandusliku surutise tõttu vallavalitsusel projektitoetuse raha praegu pole. Küll aga oleks tore kui saaks mõneks tunniks masinaabi ekskavaatori näol. Käsitöö teaksid elanikud ise nagu ennegi.

Vao külatee korrastamise projekt sai teoks tänu Väike-Maarja Põllumeeste Seltsile (Jaak Läänemets) ja eriti seltsi aktiivsele asjaajajale Kai Tomingale.

Eino Tomberg

Selja talust, 1896. a asutatud Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi 4. põlvkonna liige

Läti organisti kontserdid Virumaa kirikutes

Septembrikuu esimesel nädalavahetusel on kahes Lääne-Virumaa kirikus võimalik kuulata Läti noorema põlvkonna organisti Janis Pelše (s. 1980) kontserte. Magistrikraadiga organist on õppinud Läti Muusikaakadeemias, täendanud end Saksamaal Hamburgi Muusika- ja Teatriakadeemias ning meistrkursustel nii Saksamaal kui Rootsis. Käesoleval ajal töötab Riias elav Janis Pelše kontsertorganistina ning mängib jumalateenistusi Riia Saksa koguduses. Läti organisti idee esineda Eesti

kirikutes on toetatud huvist meie kirikutes leiduvate ajalooliste orelite vastu. Laupäeval, 5. septembril kell 12 saab Janis Pelše orelimängu kuulata Rakvere Kolmainu kiriku selle suve traditsioonilises orelipooltunnis. **Pikema kontserdiga astub organist ette järgmisel päeval, 6. septembril kell 13 Väike-Maarja kirikus.** Kirikutes esitamisele tulev kava on erinev ning koostatud vastavalt kirikus leiduva orelispetsiifikale.

Külli Erikson

Kadrina kiriku organist

21. septembril möödub 20 aastat Porkuni vaskristide püstitamisest

21. septembril 1944 toimus Porkuni-Loksa piirkonnas verine lahing, kus vastaspooltena võitlesid eestlased: Punaarmee koosseisu kuulunud 249. Eesti laskurdiviisi võitlejad ning eesti vabatahtlikud 20. SS-diviisist ja

mobiliseeritud eestlastest formeeritud piirikaitserügemendid Sinimägede rindelt taandanud Saksa vägede koosseisus. Nende sõjateed ristusid Loksa-Porkuni-Sauevälja kolmnurgas. Ootamatust kohtumisest kujunes

vennatapuse. Langenud sõdurite haudu hoiti korras.

Sel aastal möödub 20 aastat langenuate auks vaskristide püstitamisest, mis aga paigale ei jäänud. Mälestusristide saagast pikemalt septembril vallahes.

Triigi on üle riigi

juulil endine postkontor ametlikult kahjuks siiski suleti.

Postiteenus jäi meile õnneks alles... Nähes, et postkontor ikka suletakse leidsime alternatiivi frantsiis. Ehk teisisõnu tuli meile kohalik poodnik vastu ja võttis enda õlule postiteenuse osutamise Triigis. Täna on võimalik meie külapoes ikkagi marke, ümbrikud osta ja ajakirjandust tellida. Usun, et frantsiisiteenust osutav kauplus on kindlasti külale parem valik, kui et meile ei oleks siia midagi alles jäänud, nagu esialgselt olevat Eesti Postil kavas olnud.

Jah, meie suutsime Triigis leida mingisugusegi töötava lahenduse ja postiteenus, kui selline, õnneks säilib, kuid usun, et paljud külad seda siiski ei suuda. Meie küla jaoks oli postkontori sulgemine nii moraalne kui materiaalne kahju. Moraalne kahju eelkõige vanemate inimeste jaoks, kellele oli see kui üks koht, kus saadi kokku ja vahetati üksteisega mõtteid ja külakuulmisi. Aga ka materiaalne, sest postkontori sulgemise tõttu kaotas töö järele üks meie küla inimene. Praeguse majanduskriisi ajal on igal pool nii raske tööd leida ja seda eriti veel maal.

Triigi küla jaanikul osalesid Savisaar ja Vösapets...

Nagu enamuse jaanituled, algas ka Triigi küla jaanituli traditsiooniliste mängudega nii lastele kui täiskasvanutele ning võimalus oli ka jalga keerutada kohaliku bändi saatel.

Mul on väga hea meel, et meie koduküla jaanitulele said tulla minu head sõbrad ja väga auväärsed inimesed nagu Edgar Savisaar, Peeter Vösa ja riigikogu liige Lauri Laasi. Ja paar tundi enne südaööd süütasidki Triigi külavanem Jaanus Kaare ja Vösapets üheskoos jaanitule. Rahvas nõudis terve õhtu Edgar Savisaare ja Peeter Vösa tähelepanu - paluti autogramme, tehti pilte ja küsiti erinevaid küsimusi. Rahvalt olen saanud ainult positiivset tagasisidet, et neile - Triigi küla rahvale - jaanik väga meeldis, mis tähendab, et Triigi küla jaanituli õnnestus suurepäraselt ning meil jääb oodata vaid järgmisi samalaadseid põnevaid üritusi...

Siret Kotka

Väike-Maarja vallavolikogu liige MTÜ Triigi Mõis juhatuses liige

Järgnevalt annan väikese ülevaate sellest, millega Triigi küla on vahepeal tegelenud. Oleme olnud tegusad, sest mõtteis on meil endiselt kõlmas tuntuud hüdlause - Triigi on üle riigi!

Triigi postkontori sulgemise vastu kogusime 250 allkirja!

Selle aasta kevadel said Triigi küla elanikud ajalehest teada, et alates 1. juulist suletakse koduküla postkontor. Esialgselt šokist toibunutena otsustasime oma küla eest kindlalt välja astuda ja kogusime ligi 250 allkirja Triigi postkontori sulgemise vastu.

Leidsime, et meie külakogukonna elushoidmiseks on väga oluline, et postkontor ja postiteenus meie külas ei halveneks, ilmatigi veel ära kaoks. Ei ole mingi saladus, et postkontor ei tähenda maakohas mitte üksnes teatud teenuse osutamist, vaid kannab endas ka eakamate inimeste sotsiaalset mõtet, ehk siis omab märksa laiemat tähendust - seal räägitakse juttu, vahetatakse uudiseid ja muljetakse niisama.

Hoolimata meie ühistest jõupingutustest: kogutud allkirjadest ja kohtumistest Eesti Posti juhtkonnaga, ei suutnud me tagada traditsioonilisel kujul Triigi küla postkontorit ning 1.

Koguduste teated

Väike-Maarja koguduses jumalateenistused pühapäeviti kell 12.

Kogudust teenib vikaarõpetajana Enn Salveste. Tel 5345 3967, e-post: enn.salveste@eelk.ee
EELK Väike-Maarja koguduse aadress: Tamme 3, 46202 Väike-Maarja.

Väike-Maarja kogudus kutsub 3. oktoobril kell 11 pühapäevakooli lapsi ja kõiki ristitud lapsi koos vanematega lastejumalateenistusele.

Avispea koguduses jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.

Koguduse vaimulik on Eerek Preisfreund. Tel 323 5450.

Koguduse veebileht: <http://avispeakogudus.onepagefree.com>
Koguduse blogi Internetis: avispea.blogspot.com

Simuna koguduses jumalateenistused pühapäeviti kell 10.

Koguduse hooldajaõpetaja on Enn Salveste.
EELK Simuna koguduse aadress: Allika 3, 46401 Simuna
Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021, e-post: enn.salveste@eelk.ee

Õpetaja kõnetunnid on laupäeviti kell 12-15, pühapäeval tund enne jumalateenistust. Kiriklike talituste ja hingehoidlikel vajadustel on kokkuleppel õpetajaga võimalik kohtuda teistel aegadel.

Väike-Maarja Hoolekande- ja Tervisekeskuse (Ravi I II korrus) hooldekodu päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid

uriinipidamatuse abivahendeid:

naha- ja haavahooldusvahendid, imavad aluslinad, mähkmed jm. Isikliku abivahendi kaardi olemasolul kaup 40% soodsamalt.

Tellitud tooted tuuakse kohale reedeks,

11. septembriks kella 10.00. Tellimiseks ja infoks helistada telefonidel 326 1345, 5656 4959.

Väike-Maarja Õppekeskus ootab 2009/10 õppeaastal noormehi ja neide õppima järgnevatel erialadel:

PÕHIHARIDUSE BAASIL (õppeajaga 3 aastat)

· MÜÜJA

· PUHASTUSTEENINDUS - võimalik õppida ka lihtsustatud õppekava alusel

PÕHIHARIDUSE BAASIL (õppeajaga 3 aastat ja 6 kuud)

· AUTOTEHNIK

· ARVUTID JA ARVUTIVÕRGUD ka füüsilise puudega õpilastele

· KOKK - võimalik õppida ka lihtsustatud õppekava alusel

Koolil on korralikud õppeklassid, õpilaskodu, võimla ja söökla.

Dokumentide vastuvõtt alates 01. juuni 2009. a.

Kooli aadress: Pikk tn 1A Väike-Maarja 46202 Lääne-Virumaa Tel. 32 618 92

E-post: vmok@v-maarja.ee Kodulehekülj: www.v-maarja.ee/vmog

Väike-Maarja Gümnaasium ootab põhikooli lõpetanud noori õppima 10. klassi

·Võimalik on õppida reaal- või üldharus

·Eelkuteõppe võimalus

·Palju huvitavaid valikaineid

Täpsem info kooli koduleheküljel www.v-maarja.ee/vmgym

ARSTIDE PUHKUSED

PEREARSTID

Dr M. Lepiksoo

17.-31.08.2009

Puhkuse ajal asendab dr Vilimaa dr Lepiksood ja vastupidi. Asendusarst annab ainult erakorralist abi. Tõendid, õiendid, väljavõtted, korduvretseptid tuleb võtta oma perearstilt.

Dr T. Liivalaid

10.08.-04.09.2009

Asendab Rakke perearst dr P. Bakhoff.

Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond: Euroopa investeringud maapiirkondadesse

MTÜ PAIK toetuste hindamise ja otsustamise komisjoni 10. juuni otsusega nr 18 avati 2009. aasta LEADER programmi meetmete II voor. Projektitaotluste vastuvõtu ajad on alljärgnevad:

1. "Innovatsioon ja oskuste omandamine on allikate allikas" 20. august kuni 30. august.
2. "Küla kui allikas" 10. september kuni 20. september.

Meetmete juhendmaterjalid, taotluse tingimused ja taotluste vormid on kätte saadavad www.pandivere.eu või Tehnika 1a, Tamsalu. Täiendav informatsioon 518 4953, 322 8448. Taotlused esitada eelpool nimetatud ajal Tehnika 1a, 46107 Tamsalu.

Avatud uus kauplus
Tamme 2a Väike-Maarjas
E-P kella 8-20 müügil:
* lilled,
* kaardid,
* küünlad,
* kingitused,
* aiapidajale vajalik (seemned, mullad, väetised),
* kasutatud rõivad.
Kontakt: 5373 5059

Suvekuudel sündinud

Anna-Liisa Siba 15.06.2009
Jette Kriit 18.06.2009
Riko Riives 25.06.2009
Martin Västriik 26.06.2009
Veigo Lell 06.07.2009
Stina-Kristelle Jõesaar 10.07.2009
Reino Kallas 14.07.2009
Merili Pärn 15.07.2009
Kelin Vettik 22.07.2009
Emma Otsa 24.07.2009
Vello Lainemaa 01.08.2009

Tervist ja rõõmsat meelt!

Õnnitleme eakamaid sünnipäevalapsi!

KATA LEHISTE 02.08 – 81
ERICH NUUT 03.08 – 92
META-MARIE PÕIME 05.08 – 90
ANNA NIRGI 06.08 – 85
ELLEN TREIAL 07.08 – 87
ALVIN KALLIVERE 07.08 – 82
JUULI TOMBERG 12.08 – 91
LEONIDA REBANE 14.08 – 87
ANNA PAKKONEN 15.08 – 84
MICHAIL METELITSA 18.08 – 87
OLGA METELITSA 18.08 – 82
VLADIMIR KOTOV 18.08 – 70
ERICH METSPÖLD 20.08 – 80
AKSEL RIVIMETS 20.08 – 75
ELLEN KUNTOR 21.08 – 82
LEIDA KASK 21.08 – 81
ERICH RÕNGAS 21.08 – 80
HANS KERT 22.08 – 80
HELGI MEIDLA 23.08 – 82
EHA JÕGI 23.08 – 81
VIKTOR TANK 23.08 – 80
MAGDA SAUMETS 25.08 – 86
PEETER LILLAK 26.08 – 70
ENDEL VEEDLER 29.08 – 82
HELJU JÜRISO 31.08 – 75

Soovime õnne ja tugevat tervist!
Väike-Maarja Vallavalitsus

Tähelepanu!

Inimestel, kes ei soovi, et tema sünnipäev ja vanus avaldatakse, anda sellest teada vallalehe toimetajale telefonidel 329 5758 või 526 3831.

Väike-Maarja vallaelanikud saavad vajadusel osa MTÜ Jeeriko Tapal avatud Terve Pere Keskuse teenustest

MTÜ Jeeriko eestvedamisel avati 31. juulil Tapal sotsiaalhoolekandeteenuseid osutama hakkav Terve Pere Keskus. Keskus pakub nõustamisteenusi vanglast vabanenutele, alaealistele ja väga noortele lapsevanematele ja nende lähedastele, HIV-positiivsete ja AIDSi haigete lähedastele, sõltuvushaigete (ka alkohoolikud) lähedastele, vägivaldse käitumisega meestele, võlanõustamist. Ühena esimestest Eestis pakume nõustamisteenusi ka eelnimetatud inimeste lähedastele. „Sotsiaalhoolekandesüsteem ei toeta reeglina peret tervikuna, vaid keskendub üksnes sellele pereliikmele, kes on probleemne. Meie eesmärgiks on arendada eluterve ja toimetuleva peremudeli teket,“ ütles MTÜ Jeeriko juhatuse liige Angela Olt. Terve Pere Keskuse rajamist ja teenuste osutamist toetavad Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismide regionaalarengu toetuskeem ning Ambla, Kadrina, Rakvere, Tamsalu, Tapa, Vinni ja Väike-Maarja vald, Rakvere linn ja MTÜ Jeeriko.

2006. aastal avati Töötute päevakeskus, kus töö kaotanud inimesed saavad tuge ja tegevust. 2007. aastal asutati Jeeriko algatusel lähisuhte vägivalla all kannatajate probleemide lahendamise tegelev varjupaik. 2008. aastal alustas tööd Psüühikahäiretega inimeste päevakeskus.

Info Angela Olt
tel 5668 2299

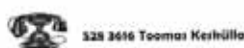
Lgp.METSAOMANIK

OSTAME:

- *Kuuse- ja männipalhi
- *Paberipuud (hõik sortimendid)
- *Kasvava metsa raieõigust
- *Metsabinnistuid

PAKUME:

- *Head hinda, teie laoplatstil või metsaservas
- *Transporditeenus
- *Metsa ülestöötamisteenus
- *Kohhuveteenus

Isamaa ja Res Publica Liit, Pandivere Liit ja Reformierakond kutsuvad laupäeval, 19. septembril Ebavere ja Antu radade korrastamise hoogtööpäevakule.

Kutsume üles osalema kõiki vallakodanikke, erakondi ja valimisliite. Jälgige täiendavat informatsiooni!

Kalmistumeistrite kontaktandmed:

Väike-Maarjas - Ruth Palmiste, tel 516 1809
Simunas - Helvi Vahter, tel 524 7944

Müüa odavalt lõhutud KÜTTEPUID.

Müüa ka 3-meetriseid. Kohalevedu. Tel 5342 6318

Müüme aastaringselt lõhutud ja sobivas mõõdus KÜTTEPUID. Kogused täpsed ja mõõdetavad, puud on koormasse laotud. Pakume ka 3-meetrist küttepuud. Tel 501 3862.

Soodsalt müüa punast ja kollast tellist, vaheseina plokki; kerge metallvann 2,5 x1,5 x 0,8 m; veinipudelid 10-30L; uus koera kett, kaelarim ja jalutusrihm. Tel 528 0605